

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SPOLEČENSKÉ A LEGISLATIVNÍ ASPEKTY
DOMÁCÍHO NÁSILÍ NA MLADOBOLESLAVSKU**

Autor práce: Renata Holanová, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Radek Marcín

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Radku Marcínovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále děkuji por. Mgr. Jaromíře Buldrové a por. Mgr. Pavlovi Bryxímu za spolupráci a jejich odborné vyjádření se k dané problematice.

ABSTRAKT

HOLANOVÁ, R. *Společenské a legislativní aspekty domácího násilí na Mladoboleslavsku : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 71 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Bc. Radek Marcín.

Klíčová slova: domácí násilí, násilná osoba, ohrožená osoba, SARA DN, institut vykázaní

Bakalářská práce pojednává o problematice domácího násilí, které je v současné době hojně diskutovaným tématem. Práce je rozčleněna do čtyř vzájemně propojených kapitol, kdy v první jsou uvedeny cíle a použitá metodika, následuje shrnutí základních pojmů, které čtenáři lépe pomohou danou problematiku pochopit, dále jsou uvedeny skutkové podstaty souvisejících deliktů. Následuje čtvrtá kapitola, jež je zaměřena na seznámení s šetřením provedeným prostřednictvím dotazníku a současně řízenými rozhovory. Tímto bylo zjištěno, jak jsou lidé schopni rozpoznat domácí násilí a poskytnout účinnou pomoc. Cílem práce je komplexní popis daného jevu a poukázat na příčiny vzniku násilného chování v rodinách. Práce je založena na studiu odborné literatury a zpracování kvalitativního výzkumného šetření. V závěru je celkové vyhodnocení dané problematiky.

ABSTRACT

HOLANOVÁ, R. *Social and Legislative Aspects of Domestic Violence in Mladá Boleslav : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2016. 71 p. Supervisor : Mgr. Bc. Radek Marcin.

Keywords: domestic violence, offender, victim, SARA DN, institute reporting

This bachelor's thesis deals with the issues of domestic violence, which is currently being a very discussed theme. The thesis is divided into four mutually interconnected chapters. The first chapter consists of goals and methodology used in the thesis. Then the basic terms are explained in order to make the reader able to understand the given topic. Then the objective element of related crimes follow. The fourth chapter informs the reader about the results of research that involved using questionnaires as well as structured interviewes. On the basis of the research it was examined how the questioned volunteers were able to recognize domestic violence and, therefore, provide a victim with effective help. The main goal of the thesis is to give a comprehensive description of the above mentioned phenomonon and clarify the roots of domestic violence. The work is based on academic literature and processing of the qualitative research.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADÍCH POJMŮ	12
2. 1 Pojem domácí násilí	12
2. 2 Znaky domácího násilí	14
2. 3 Druhy domácího násilí	15
2. 4 Fáze domácího násilí.....	17
2. 5 Násilná osoba	19
2. 6 Ohrožená osoba.....	20
3 SKUTKOVÉ PODSTATY SOUVISEJÍCÍCH DELIKTŮ	22
3. 1 Týrání svěřené osoby	22
3. 2 Týrání osoby žijící ve společném obydlí	23
3. 3 Přestupky proti občanskému soužití	26
3. 4 Právní rozbor klíčových pojmů	27
4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	30
4. 1 Cíl a metody výzkumného šetření.....	30
4. 2 Stanovení hypotéz	31
4. 3 Dotazníkové šetření.....	31
4. 4 Zjištěné výsledky	32
4. 5 Zhodnocení dotazníkového šetření	49
4. 6 Interview	51
4. 7 Zhodnocení rozhovorů	55
ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59
SEZNAM ZKRATEK	63
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	64
PŘÍLOHY	66

ÚVOD

Tématem bakalářské práce jsou Společenské a legislativní aspekty domácího násilí na Mladoboleslavsku. K volbě tématu práce motivovaly autorku především její pracovní zkušenosti a zájem dozvědět se o zkoumané problematice hlubší informace. Domácí násilí je jedním z aktuálních problémů naší společnosti, proto je zapotřebí o něm veřejně hovořit a řešit jej. V posledních letech byl zaznamenán významný posun v přístupu k násilnému jednání v rodině. Na základě schválených legislativních změn se zjištěné případy násilného chování v rodinách řešit musí. V okrese Mladá Boleslav není problematika domácího násilí příliš častá, neboť se zde děje velké množství méně závažných násilných deliktů, které však nelze označit za domácí násilí. Snížená četnost domácího násilí může být zapříčiněna neoznámením incidentu ze strany oběti orgánům činným v trestním řízení.

Ze společenského hlediska je důležité, aby byla informovanost o této problematice co nejvyšší, například pomocí neziskových organizací, preventivních programů a zejména prostřednictvím televizních médií, jež mají nezastupitelnou roli v informovanosti obyvatelstva. Zdánlivý pozitivní dojem fungující rodiny nemusí odpovídat reálné skutečnosti, neboť nikdy nelze přesně říci, co se za zdmi domova může odehrávat. Násilí v rodině ovlivňuje všechny její členy. Přímým důkazem mohou být děti, které nemusí být přímými oběťmi, ale často přihlížejí dění doma, což na nich zanechá stopy a jsou poté ovlivněny po celý život. Stávají se z nich potenciální oběti stejné trestné činnosti. Dále se mohou projevit problémy v jejich partnerském životě, kdy pro ně není snadné začít sociální kontakt s druhými lidmi nebo navázat důvěryhodný vztah. Je velká pravděpodobnost, že tyto děti se budou do budoucna v rámci vlastní nejužší rodiny chovat stejně jako jejich rodiče ke svým partnerům. Následkem čehož bude koloběh domácího násilí pokračovat.

V současné době se lidé ve vyšší míře nezajímají o své okolí a osudy spoluobčanů jsou jim lhostejné, což je jedním z faktorů, proč je domácí násilí latentním problémem. Jelikož samo o sobě probíhá v soukromí, je žádoucí, aby si lidé více všímali dění kolem sebe. Domácí násilí není již soukromou věcí, jako tomu tak bylo dříve, nyní se jedná o veřejný patologický jev a lidé musejí být odpovědní za své činy. Provedené výzkumné šetření ukáže, do jaké míry jsou lidé ochotni pomoci oběti násilí. Domácí násilí je v současné době velmi podceňovaným tématem a od ostatních forem

protiprávního chování se liší tím, že je pácháno mezi osobami blízkými. Charakteristickým rysem domácího násilí je skutečnost, že se pro své dlouhodobé trvání postupně stává součástí běžného života všech zúčastněných osob.

Nebezpečnost domácího násilí nezávisí jen na samotném násilí. Podstatné jsou okolnosti, za kterých nebo na kom a kde je pácháno. Domov by měl být pro každého člověka místem bezpečí i jistoty, avšak pro oběť domácího násilí se jedná o místo, kde vládne strach, nejistota, nebezpečí.

Bakalářská práce je založena na studiu odborné literatury, zákonů a komentářů k nim týkajícím se problematiky domácího násilí. K realizaci tématu bakalářské práce byly použity metody deskripce a komparace. V současné době existuje široká škála odborné literatury se zaměřením na domácí násilí, přičemž nelze opomenout tituly zahraničních autorů, jež jsou přeloženy do českého jazyka. Nezanedbatelnou roli ve zpracování tématu mají také pracovní zkušenosti autorky, které jsou nenahraditelnou součástí jejího každodenního pracovního života. Díky těmto zkušenostem byla autorka schopna blíže pochopit zkoumanou problematiku a v odborné rovině zpracovat bakalářskou práci. V příloze práce je uveden písemný dotazník.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění příčin vzniku domácího násilí, čehož bude docíleno vyhodnocením získaných výsledků z výzkumné části této práce. Za vedlejší cíl si bakalářské práce klade zjištění, zda zástupci laické veřejnosti, jejichž náplň práce se nijak nedotýká kooperace s oběťmi domácího násilí, jichž je většina, jsou schopni rozeznat příznaky páchaní domácího násilí nebo přítomnosti oběti domácího násilí, aby mohli učinit opatření k řešení zjištěné situace. Dále bude v práci zjišťována informovanost obyvatel České republiky o problematice domácího násilí a jejich schopnost pomoci případné oběti násilí.

Bakalářská práce obsahuje čtyři vzájemně propojené kapitoly a je strukturována na část teoretickou a praktickou. V první teoretické části se práce zabývá cíli, použitou metodikou, charakteristikou základních pojmů, jako jsou pojem domácí násilí, znaky domácího násilí, druhy domácího násilí, fáze domácího násilí, násilná a ohrožená osoba, dále následují vybrané skutkové podstaty souvisejících deliktů, mezi které patří týrání svěřené osoby, týrání osoby žijící ve společném obydlí a přestupky proti občanskému soužití. Seznámení s uvedenými pojmy je nezbytné pro lepší orientaci v dané problematice. V teoretické části jsou informace shromážděny z odborné literatury, legislativy, zákonů a také internetových zdrojů.

V druhé praktické části se práce zabývá výzkumem za použití dotazníkového šetření a řízenými rozhovory s odborníky zabývající se zkoumanou problematikou. Šetřením poukáže práce na příčiny vzniku násilného chování v rodinách na Mladoboleslavku, což je dílčím cílem praktické části bakalářské práce. Dotazníkové šetření bude uskutečněno písemnou formou prostřednictvím anonymního dotazníku, jež byl vypracován pro potřeby bakalářské práce a předán 80 respondentům pracujících v sektoru integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), do kterého byli vybráni příslušníci Policie České republiky (dále jen „PČR“), obvodní oddělení policie Mladá Boleslav I, dále zaměstnanci působící v Oblastní nemocnici Mladá Boleslav a hasičský záchranný sbor Mladá Boleslav. Druhou část respondentů tvoří skupina osob pracujících v soukromém sektoru na území Mladé Boleslavi.

Ze získaných odpovědí v dotazníku lze vyčíst, co je příčinou domácího násilí páchaného v rámci rodiny. Posléze bude možné na základě zjištěných výsledků vyhodnotit, do jaké míry jsou lidé obeznámeni se zkoumanou problematikou a jejich

schopnost poskytnout pomoc obětem násilí páchaného v rodině na Mladoboleslavsku. Dále se bude práce zabývat odpovědí na otázku, zda má pracovní zařazení vliv na schopnost vnímat či odhalit projevy domácího násilí.

V praktické části práce jsou využity metody výzkumného šetření včetně stanovení tří hypotéz. Na základě provedené analýzy zjištěných výsledků bude zhodnocena úroveň informovanosti a následné vyvrácení či potvrzení níže uvedených hypotéz. V bakalářské práci jsou uvedeny tři následující hypotézy.

Hypotéza 1 Většina respondentů bude vědět, kam se může oběť domácího násilí obrátit pro pomoc.

Hypotéza 2 Většina respondentů bude ochotna nějakým způsobem pomoci v případě zjištění, že v jejich okolí dochází k násilí v rodině.

Hypotéza 3 Respondenti, kteří pracují s oběťmi, budou více informovaní o dané problematice než ti, kteří s oběťmi do styku každodenně nepřichází.

V praktické části je dále uplatněna metoda řízeného rozhovoru s pracovníci služby kriminální policie a vyšetřování Mladá Boleslav (dále jen „SKPV MB“) por. Mgr. Jaromírou Buldrou a operativním pracovníkem SKPV MB por. Mgr. Pavlem Bryxím, kteří se předmětnou problematikou zabývají. Metoda řízeného rozhovoru je jedním z postupů, jak vést kvalitativní výzkum, o němž Miovský uvádí, že „Interview (rozhovor) patří mezi nejobtížnější a současně nejvýhodnější metody pro získávání kvalitativních dat, které se dají využít pro další analýzu.“¹

Rozhovory budou probíhat odděleně a to formou předem připravených otázek, které autorka bakalářské práce položí v rámci sjednaných osobních schůzek s výše uvedenými pracovníky SKPV MB. Tito budou mít dostatek času, aby si otázku promysleli a uvedli svůj subjektivní odborný pohled na zkoumanou problematiku. Prováděné rozhovory budou se souhlasem všech zúčastněných stran zaznamenány na nahrávací zařízení především z důvodu jistoty řádně provedeného přepisu odpovědí spolupracujících účastníků.

¹ MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1. vyd. Praha, 2006, s. 155-171.

V bakalářské práci je kladen důraz především na její praktickou část, která je přínosem a oživením práce nejen z důvodu zajímavých odpovědí získaných z dotazníků, ale především díky pořízeným rozhovorům s pracovníky SKPV MB.

2 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADÍCH POJMŮ

2.1 Pojem domácí násilí

Zákonná definice tohoto pojmu v České republice neexistuje. Vymezení pojmu domácí násilí je různorodé a většina autorů v odborných publikacích charakterizuje tento pojem odlišně, což je způsobeno především odlišným pohledem na problematiku ze strany právní a naopak ze strany psychologické. Z právního hlediska se může jednat o naplnění skutkové podstaty trestných činů nebo přestupků, naopak z pohledu psychologického jsou zahrnuty příčiny násilného jednání a vzájemné vztahy mezi obětí a pachatelem. Domácí násilí není páčáno v afektu, neboť se jedná o promyšlené, připravené jednání s cílem získat veškerou kontrolu nad obětí. Pro co nejlepší charakteristiku zkoumaného jevu byly zvoleny dvě definice, které obsahují vysvětlení pojmu domácí násilí.

„Tématem domácího násilí je kontrola, ovládání druhého. Tyrani nikdy nemůžou být naprosto spokojeni, protože jejich potřeba kontrolovat toho druhého je bezbřehá. Jejich posedlost vyžaduje přikrmovat stále více a brzy se z toho stane taková hra, při které násilník zkouší, co všechno mu projde, než ho oběť konečně opustí.“²

„Domácí násilí zahrnuje všechny formy fyzického, sexuálního a psychického týrání ve všech druzích blízkých vztahů, včetně vážných pohrůzek použití podobného násilí. Partneri nebo osoby blízké mohou žít ve společné domácnosti, mohou být rozvedeni, mohou žít odděleně, anebo spolu dlouho, či dokonce nikdy nežili. Ve většině případů jde o násilí páchané muži vůči ženám (vlastním manželkám, družkám, partnerkám), někdy i vůči dětem a prarodičům.“³

K základním znakům domácího násilí patří fakt, že jednání je opakované, dlouhodobé a stupňující se. Dopouštějí se ho dospělí nebo mladiství na svých partnerech či osobách blízkých. Obětí se může stát kdokoliv z rodiny, nemusí se jednat o muže a ženu ve svazku manželském. „Ze současného pohledu představuje domácí

² SCHWARTZ, D. *Týraná: Příběh ženy, která čelila domácímu násilí*. Praha, 2012, s. 89.

³ STŘÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava, 2009, s. 42.

násilí komplexní jev, který může nabývat různých podob a je sycen různými příčinami.“⁴

Domácí násilí má podobu fyzického, psychického, sexuálního, ekonomického či sociálního násilí, nejčastěji se však jedná o jejich kombinaci. Začíná opakujícími se útoky na lidskou důstojnost a to urážením či ponižováním, které velmi často eskalují v násilí a fyzické útoky. Typickým rysem zůstává, že se postupem času psychické či fyzické týrání ohrožené osoby stává součástí běžného života. „Aby skutek byl domácím násilím, musí být naplněny všechny znaky.“⁵

V zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“) neexistuje skutková podstata s názvem „domácí násilí“. Trestní právo poskytuje ochranu proti útokům na život, zdraví a majetek. V tomto zákoně nalezneme problematiku násilných vztahů aplikovanou na níže vybrané trestné činy.

- **vražda (§ 140 trestního zákoníku),**
- **ublížení na zdraví (§ 146 trestního zákoníku),**
- **zbavení osobní svobody (§ 170 trestního zákoníku),**
- **omezování osobní svobody (§ 171 trestního zákoníku),**
- **vydírání (§ 175 trestního zákoníku),**
- **útisk (§ 177 trestního zákoníku),**
- **porušování domovní svobody (§ 178 trestního zákoníku),**
- **znásilnění (§ 185 trestního zákoníku).**
- **kuplířství (§ 189 trestního zákoníku),**
- **týrání svěřené osoby (§ 198 trestního zákoníku),**

⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd. Praha, 2008, s. 9-10.

⁵ Dona linka: *Pomoc obětem domácího násilí*. [online]. 2007 [cit. 1. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.donalinka.cz/domaci-nasili/zakladni-informace>>.

- **týrání osoby žijící ve společném bytě nebo domě (§ 199 trestního zákoníku).**⁶

2. 2 Znaky domácího násilí

Domácí násilí má několik charakteristických znaků. Aby se jednalo o domácí násilí, musejí být zastoupeny následující čtyři znaky, na základě kterých může dojít k vykázaní násilné osoby ze společného obydlí. Absence některého z níže uvedených znaků však neznamená, že k vykázaní osoby nedojde. Vyskytují se případy, kdy dochází k násilí i na veřejnosti, tento jev je označován za podpůrnost páchaného násilí. Stejně tak existuje možnost, kdy se pachatel dopouští násilí dlouhodobě se stejnou intenzitou, proto jednání postrádá znak nárůstu intenzity.

a) Opakovanost – dlouhodobost - charakteristika jednání, které má svůj vývoj a opakovaně dochází k jeho projevům, často po velmi dlouhou dobu; domácí násilí není jednorázový incident, neboť se jedná o pravidelně se opakující týrání osoby žijící ve společné domácnosti; v případě jednorázového incidentu, kdy se nejedná o domácí násilí, může zmíněné jednání znamenat začátek opakovaného násilí; předpokladem je skutečnost, že pachatel týrání přestává vnímat hranici svých činů.⁷

b) Jasně role - k násilí dochází mezi blízkými osobami, kdy je jasné rozdělení rolí násilné a ohrožené osoby; toto rozdělení rolí zůstává v průběhu incidentů stejné. Je tedy přesně stanoveno, kdo je násilná osoba a kdo ohrožená osoba. V případě, že by se role násilné osoby a ohrožené osoby střídaly, mohlo by se jednat o tzv. italskou domácnost, nikoliv o domácí násilí.⁸

c) Páchání násilí v soukromí - k domácímu násilí dochází převážně beze svědků, zejména ve společném obydlí nebo na jiných soukromých místech, kterými může být např. chata, hotel apod. Násilná osoba chce mít ohroženou osobu pod kontrolou a na bezpečném místě, beze svědků a možnosti jejího útěku. Avšak může dojít i k útoku na veřejnosti.⁹

⁶ ČESKO. Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon. In *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1961, částka 65, s. 495-500.

⁷ Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 10. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili>>.

⁸ Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 10. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili>>.

⁹ Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 10. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili>>.

d) Postupný nárůst intenzity - vše začíná zprvu psychickým násilím a přidává se násilí fyzické. Psychické útoky jsou zpočátku vedeny proti lidské důstojnosti, kdy se jedná o urážení, ponižování a postupně se útoky mění na fyzické, při kterých násilná osoba mimo urážek začíná ohroženou osobu fyzicky napadat, čímž více ohrožuje zdraví týrané osoby, následkem čehož může situace vyústit v útoky proti životu.¹⁰ Fyzické násilí může být doprovázeno také sexuálními útoky, které ještě více umocňují postavení násilné osoby nad ohroženou osobou. Zmíněná situace může být dalším opodstatněným důvodem, že ohrožená osoba se s problémy nikomu nesvěří, jelikož pociťuje stud. Násilné jednání v této fázi vývoje již neskončí bez intervence z vnějšku.

2.3 Druhy domácího násilí

Obecná charakteristika domácího násilí vymezuje šest specifických druhů, mezi něž se řadí psychické, fyzické, emocionální, sociální, ekonomické a sexuální násilí. V současné době je však zmiňován i sedmý druh, kterým je nebezpečné pronásledování.

Psychické - jedná se o nejzávažnější projev násilí, který není vizuálně dokazovatelný. Zahrnuje ponižování, urážení, obviňování, zákazy, zastrašování, hrubé chování až vyhrožování, vydírání, ničení osobních věcí oběti či terorizování.¹¹ Často bývá doprovázeno fyzickým nebo sexuálním násilím.

Fyzické - fyzické násilí zahrnuje ubližování vůči tělu poškozeného, jež se může projevat napadáním za použití facek, bití rukama nebo předměty, kopání, škrcení, svazování, ohrožování bodnou nebo palnou zbraní, odepírání spánku a jídla až po útok na základní životní funkce. Tento druh násilí je nejsnáze odhalitelný, jelikož na těle ohrožené osoby zanechává stopy ve formě modřin, jizev, popálenin, zlomenin, zaschlé krve a podobně. Jde o útoky, které mohou ohrozit i život osoby.¹² Fyzické násilí také zahrnuje útoky proti majetku ohrožené osoby, jenž je před zrakem ohrožené osoby úmyslně ničen. Jedná se o další z prvků dokazování síly a moci násilné osoby,

Emocionální - soustavná kontrola ohrožené osoby ze strany násilné. Pachatel zjišťuje, co týraná osoba dělá, s kým se stýká, kam chodí, spadá sem i zesměšňování, citové

¹⁰ Domáci násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 10. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili>>.

¹¹ Koordona. *Druhy domácího násilí.* [online]. 2007 [cit. 15. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html>>.

¹² Koordona. *Druhy domácího násilí.* [online]. 2007 [cit. 15. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html>>.

vydírání, výhrůžky odebrání dětí, vyhození z bytu, prohlašování oběti za mentálně chorou.¹³

Sociální - zákazy kontaktů s rodinou a přáteli, stejně tak i zákazy navštěvovat zaměstnání. Násilná osoba využívá děti nebo jiných osob, coby prostředku nátlaku na svou oběť. Dále chce mít násilná osoba pocit moci, kontroly, kdy může rozhodovat o dění v životě týrané osoby.¹⁴ Sociální násilí může být obdobou psychického násilí.

Ekonomické - jedná se o omezování přístupu k financím, neposkytování finančních prostředků na péči o děti či domácnost, úplná kontrola nad příjmy a výdaji ohrožené osoby, zatajování finanční situace v domácnosti.¹⁵ Též se může jednat ze strany násilné osoby o úplný zákaz docházky ohrožené osoby do zaměstnání, nebo naopak nucení k docházce do zaměstnání, avšak s odevzdáním veškerého platu násilné osobě.

Sexuální - znásilňování, nucení ohrožené osoby k sexuálním praktikám proti její vůli, zacházení s ohroženou osobou jako se sexuálním otrokem.^{16 17} Násilná osoba opět ukazuje svou sílu a převahu nad ohroženou osobou. Sexuální násilí je velice intimní záležitostí, která vyvolává stud a nechuť hovořit o ní také z důvodu nepříjemných vzpomínek, na něž chce oběť raději zapomenout. V případě partnerských vztahů se násilná osoba domnívá, že právo na pohlavní styk má i bez souhlasu ohrožené osoby.

Nebezpečné pronásledování – (stalking) „je označováno za pokračující formu domácího násilí tehdy, když mezi násilnou osobou a ohroženou osobou byl v minulosti násilný vztah, ale v současnosti již spolu nesdílí společné obydlí. Cílem násilné osoby je vyvolání strachu v týrané osobě o život vlastní nebo blízkých, ztráty pocitu soukromí u ohrožené osoby. Jedná se o dlouhodobé, opakující se a stupňující se sledování a obtěžování, které výrazně zasahuje do osobního života ohrožené osoby i do života jejího okolí.“¹⁸

¹³ Koordona. *Druhy domácího násilí*. [online]. 2007 [cit. 15. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html>>.

¹⁴ Koordona. *Druhy domácího násilí*. [online]. 2007 [cit. 15. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html>>.

¹⁵ Koordona. *Druhy domácího násilí*. [online]. 2007 [cit. 15. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html>>.

¹⁶ Koordona. *Druhy domácího násilí*. [online]. 2007 [cit. 15. listopadu 2015]. Dostupné z: WWW: <<http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html>>.

¹⁷ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 47-52.

¹⁸ LEVOVÁ, J. *Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím*. 1. vyd. Brno, 2010, s. 28.

2.4 Fáze domácího násilí

Domácí násilí se dělí na tři základní fáze. Jedná se o pravidelně se opakující stupně, kterými jsou fáze stupňování napětí, fáze exploze a fáze usmíření. Velmi často se stává, že prvotní fáze se zkracuje a naopak fáze stupňování a exploze se prodlužují.¹⁹ Délka těchto fází je různorodá a u každého jedince odlišná.

Fáze 1: Stupňování napětí

V první fázi nazývané stupňování, dochází k prvotním konfliktům mezi partnery. Zprvu se jedná o psychický nátlak, kterým mohou být urážky či slovní napadání. Tento nátlak směřující na ohroženou osobu se postupem času stupňuje a dochází k situaci, že ohrožená osoba se partnera bojí, a proto se snaží předcházet hádkám či konfliktním situacím. Uzavírá se do sebe a nedává najevo skutečné pocity. Takto se týrané osoby často trápí dlouhá léta, aniž by jejich okolí poznalo jakýkoli náznak patologického chování partnera.

Velmi častým jevem je domněnka obětí domácího násilí, že za vzniklou situaci si mohou samy, následkem čehož si chtějí i samy pomoci, proto nevyhledávají ve svém okolí pomoc. Oběti si často odmítají přiznat, že chyba není na jejich straně. Tohoto vývoje situace využívá násilná osoba, která má ohroženou osobu k sobě připoutanou ještě pevnějším poutem. Okolnosti vývoje umožňují násilné osobě trestat ohroženou osobu za vše, co udělá či neudělá, byť by to bylo ve zdravě fungujícím vztahu v pořádku. Sama oběť následně začíná věřit, že skutečně dělá vše špatně a její partner se jí snaží pouze pomoci a v případě pochybení ji oprávněně trestá.

„Při opětovném návratu do první fáze domácího násilí se může stát, že pokud žena vycítí „vysoké napětí“, tak se snaží celou situaci urychlit. Nějakým způsobem se snaží dokonce agresora vyprovokovat, aby měla konflikt co nejdříve za sebou a aby měla nad věcí částečnou kontrolu. Může rozhodnout, kdy a kde se to stane. Tímto si žena podvědomě myslí, že má situaci alespoň částečně pod kontrolou a cítí se být připravená. Což je pro její psychický klid velmi podstatné.“²⁰

Fáze 2: Exploze

¹⁹ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. 1. vyd. Brno, 2008, s. 63.

²⁰ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. 1. vyd. Brno, 2008, s. 64 – 65.

Následuje druhá fáze, které se říká exploze. V této fázi již násilí propuklo a dochází k týrání ohrožené osoby. „Obdobím, kdy agresor ztrácí kontrolu nad svým jednáním a dochází k propukání fyzického a psychického násilí, oběť se v této fázi cítí bezmocná, bojí se a vůči agresorovi cítí zlobu.“²¹ Zde dochází k zlomovému bodu. Buď ohrožená osoba od násilné osoby odejde, nebo již nemá sílu vzdorovat a smiřuje se s násilím.

V případě, že ohrožená osoba z bydlíště odejde, neznamená to, že věc oznámí kompetentním orgánům nebo se svěří blízké osobě. Před násilnou osobou se ukrývá a vzniklou situaci psychického či fyzického teroru v sobě drží. Samotný odchod od partnera je zásadní krok a svěřit se nezúčastněným lidem se svým problémem už ve většině případů oběti nejsou schopny zvládnout. Samy se cítí být viníky a stydí se za svůj odchod.

„Situaci, ve které se ocitly, považují za bezvýchodnou a beznadějnou. To všechno vede k tomu, že je žena velmi zranitelná a slabá, což ji znemožňuje jakoukoliv reakci. Nemá sílu situaci řešit.“²²

Fáze 3 : Usmíření, líbáňky

Třetí fází je usmiřování neboli líbáňky. Jedná se o fázi, ve které nejsou konflikty, vztah mezi obětí a tyranem se jeví jako bezproblémový. Násilná osoba si často uvědomuje svou chybu, snaží se své partnerce (partnerovi) omluvit. Opakovaně slibuje, že se situace již nebude nikdy opakovat, nezřídka coby snahu o odčinění svého jednání kupuje oběti dary. Ohrožené osoby ve většině případů slibům uvěří a uplynulé násilné jednání odpustí, následkem čehož začíná koloběh znovu. Pro ohroženou osobu je snazší cestou uvěřit, že vztah bude fungovat zdravým způsobem. Existují však i případy, kdy oběť již partnerovým omlouvám nevěří, avšak nemá sílu či prostředky, na to aby jej opustila.²³ V této fázi může násilná osoba dobrovolně vyhledat vhodnou pomoc od odborníků s důrazem to, že chce své chování a jednání změnit.

²¹ STŘÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. 1. vyd. Ostrava, 2009, s. 16.

²² BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. 1. vyd. Brno, 2008, s. 65.

²³ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: Žena v domácím násilí*. 1. vyd. Brno, 2008. s. 63-66.

2. 5 Násilná osoba

V případech domácího násilí jsou jasně vymezeny role, které plní obě strany, proto sem patří násilná osoba a ohrožená osoba. Role násilné i ohrožené osoby nejsou užity pouze na partnerský či manželský vztah, mohou jimi být rodiče a děti, ale k páčání násilí může docházet i mezi prarodiči, jejich vnoučaty a naopak. Zřídka se stává, že k násilí dochází mezi sourozenci. Pokud by se jednalo o domácnost, kde se partneři vzájemně hádají, fyzicky či psychicky napadají, může se jednat o tak zvanou italskou domácnost.

Osoby, které se s násilím setkaly, popisují násilnou osobu jako zápornou, zlou, násilnou, agresivní. Avšak dále uvádějí, že na počátku jejich vztahu, kdy byly pod vlivem pozitivních emocí, neviděly nebo nechtěly vidět varovné signály z toho, jak se jejich partner choval. Mezi varovné signály, jak uvádí Bednářová,²⁴ „patří nadměrná naléhavost, velká dominance ve vztahu, vnímání žen jako méněhodnotných bytostí a pohrdavý postoj k ženám, narcistické zaměření osobnosti, extrémní polohy ve vztahu ke své matce, nadměrná kontrola, snaha o pozvolnou izolaci od sociálních kontaktů.“

Násilné osoby dopouštějící se domácího násilí pocházejí z různých socioekonomických, vzdělanostních, rasových a věkových skupin. Jejich náboženská víra není určena specifickým směrem. Existují však znaky, které lze považovat za charakteristické pro násilné osoby stejné. Násilníci většinou pocházejí z velmi špatného rodinného zázemí a vysoké procento z nich bylo v dětství týráno.

„Více než polovina chlapců, kteří byli svědky nebo se sami stali oběťmi násilí, se v dospělosti dopouští násilí na své partnerce nebo děti.“²⁵ Násilné osoby často vykazují nedostatek empatie či takzvanou dvojí tvář.

„Navenek často vystupují jako sympatičtí, velmi komunikativní lidé, ale ke svým partnerkám se chovají hrubě, agresivně a bezohledně.“²⁶ Jejich jednání vůči oběti je úmyslné, mají tedy možnost si vybrat, zda budou jednat násilně či nikoliv.

²⁴ BEDNÁŘOVÁ, Z. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha, 2009, s. 22.

²⁵ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. 1. vyd. Ostrava, 2009, s. 15.

²⁶ Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 29. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/nasilne-osoby/zatim-vime-vic-o-ohrozenych-osobach> >.

„Stává se, že agresor záměrně zabraňuje oběti hledat podporu a pochopení. Ženu citově vydírá, že jí nikdo neuvěří a že je jediná ženská, která by si na jeho chování stěžovala.“²⁷ Domácího násilí se může dopustit osoba s jakýmkoliv stupněm vzdělání. Může se tedy jednat o osobu se základním vzděláním ale i vysokoškoláka. Stejně tak nezáleží na zaměstnání. Existují případy, kdy osobou páchající domácí násilí byl policista.

Z výše uvedeného je patrné, že domácího násilí se může dopustit každý člověk, neboť více než postavením v životě je při páchání násilí rozhodující výchova a rodinné zázemí v dětství, které každého jedince formuje do samostatného života. Násilné osoby často konzumují alkoholické nápoje, užívají návykové látky, jsou hráči hazardních her, ale není to podmínkou, jak bylo uvedeno výše. Často se také stává, že návykové látky spouštějí násilníkovou výbušnost. U domácího násilí se jedná o recidivní chování a je třeba věnovat potřebnou péči jak ohrožené osobě, tak též i násilné osobě.²⁸

2.6 Ohrožená osoba

Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv, do skupiny nejčastěji zranitelných obětí je možné zařadit ženy, děti a seniory. Dřívější výzkumy však ukazovaly, že obětí byla nejčastěji žena. V současné době nové výzkumy potvrzují, že obětí se může stát i muž.²⁹ „Rozpoznat týranou ženu může být velice obtížné. Ačkoli si uvědomuje, že „domov“ pro ni není bezpečným místem, neumí sama v důsledku dlouhodobého týrání tuto situaci reálně vyhodnotit a najít z ní východisko.“³⁰

Ve Slovníku českého práva je možné se dočíst následující: „Obětí trestného činu se rozumí pouze fyzická osoba, které v důsledku trestného činu vznikla škoda na zdraví (nikoliv jiná újma). Za oběť se považuje i osoba pozůstalá po oběti, která v důsledku trestného činu zemřela, jestliže této osobě zemřelý poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu.“³¹ V případech psychického násilí se také ohrožená oběť stává obětí, aniž by jí musela být způsobena viditelná újma. „Podle občanského sdružení ROSA se až 38% všech žen setká během svého života s nějakou formou

²⁷ CONWAY, H., MANDELÍKOVÁ, J. *Domácí násilí*. Praha, 2007, s. 28.

²⁸ LEVOVÁ, J. *Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím*. 1.vyd. Brno, 2010. s. 36.

²⁹ LEVOVÁ, J. *Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím*. 1.vyd. Brno, 2010. s. 36.

³⁰ Příručka pro policii ČR a městskou policii. *Co je domácí násilí?* Praha, 2005, s.11.

³¹ MADAR, Z., *Slovník českého práva*. 3. rozš. a podstatně přeprac. vyd. Praha, 2002, s. 843.

domácího násilí.“³² Ohrožené osoby postižené domácím velmi dlouhý časový úsek věří, že se jejich partner změní, nechtějí jej opustit, a proto ve vztahu setrvávají.

Je mnoho definic a komentářů k tomuto pojmu. Autorka bakalářské práce se však ztotožňuje s následující charakteristikou: „Nemůžeme předpokládat, že žena, která setrvala v násilném vztahu, po prvním či dalším útoku, už nikdy neodejde. Ženy často hledají pomoc až po letech týrání, kdy žena dosáhla kritického bodu. Jedna rána může být tou poslední kapkou.“³³ V mnoha případech se existence domácích násilí neprojeví vně rodiny, jelikož je a bude stále páčáno skrytě, což je jedním ze znaků domácích násilí. Při řešení tohoto patologického jevu je zapotřebí iniciativy ze strany ohrožené osoby nebo případných svědků. Tedy osob, kterým není lhostejná situace okolo nich a záleží jim na lidském životě.

³² Domáci násilí: co je domácí násilí. *Rosa pomáháme ženám* [online]. 2014 [cit. 30. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: < <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili>.>.

³³ CONWAY, H., MANDELÍKOVÁ, J. *Domáci násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha, 2007, s. 28.

3 SKUTKOVÉ PODSTATY SOUVISEJÍCÍCH DELIKTŮ

Následující kapitola pojednává o skutkových podstatách deliktů souvisejících s danou problematikou. Jsou zde uvedeny dva trestné činy, týrání svěřené osoby a týrání osoby žijící ve společném obydlí, přičemž jejich znění je možné najít v trestním zákoníku. V kapitole jsou uvedeny také přestupky proti občanskému soužití uvedené v zákoně o přestupcích. Je nezbytné zmínit, že v rámci ochrany ohrožené osoby není rozhodující, zda se věc kvalifikuje na trestný čin či přestupek, neboť v obou případech je možnost využít institutu vykázání násilné osoby ze společného obydlí. Není tedy podmínkou k vykázání, kvalifikace trestného činu. Vykázání provádějí policisté v případě, že jsou splněny zákonné důvody, které mohou být stejně naplněny i v případě přestupkového jednání.

3.1 Týrání svěřené osoby

Trestný čin týrání svěřené osoby byl dříve uveden v hlavě IV ve zvláštní části trestního zákona pod § 215 trestního zákona č. 140/1961 Sb. (dále jen „trestní zákon“) (trestné činy proti rodině a dětem). Po novelizaci je tento trestný čin upraven v hlavě IV (trestné činy proti rodině a dětem) v § 198 trestního zákoníku. V tomto § 198 trestního zákoníku je v prvním odstavci uvedena základní skutková podstata trestného činu, která říká, jakým způsobem bude pachatel potrestán, když spáchá tento trestný čin. Ve druhém a třetím odstavci jsou uvedeny kvalifikované skutkové podstaty trestného činu, jež trestný čin rozšiřují a uvádějí další specifika trestného činu, za který bude pachatel jiným způsobem potrestán, tento způsob je přísnější.

Objektem trestného činu týrání svěřené osoby je ochrana osoby, která je v péči nebo výchově jiných osob, přičemž se může jednat o rodiče vychovávající své dítě, ale také jiné osoby, které mají osobu svěřenou do své péče. Předmětem útoku jsou nejen děti ale i starší osoby, jež jsou odkázány na péči jiných osob. Objektivní stránkou trestného činu je týrání svěřené osoby. Subjektem je jedinec, kterému byla osoba svěřena do péče nebo výchovy. U subjektivní stránky je vyžadováno úmyslné jednání.³⁴

³⁴ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009. částka 11, s. 398.

„Týrání svěřené osoby ve smyslu § 198 tr. zákoníku se rozumí také zlé nakládání se svěřenou osobou, které se vyznačuje hrubším stupněm necitelnosti a bezohlednosti a určitým trváním.“³⁵

Znění trestného činu – Týrání svěřené osoby:

„(1) Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým nebo trýznivým způsobem,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,

c) spáchá-li takový čin na nejméně dvou osobách, nebo

d) páchá-li takový čin po delší dobu.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

a) těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo

b) smrt.“³⁶

3. 2 Týrání osoby žijící ve společném obydlí

Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí byl dříve uveden v hlavě IV ve zvláštní části trestního zákona (trestné činy proti rodině a dětem). Po novelizaci je upraven v hlavě IV (trestné činy proti rodině a dětem) v § 199 trestního zákoníku. V tomto § 199 trestního zákoníku je v prvním odstavci uvedena základní skutková podstata trestného činu, která říká, jakým způsobem bude pachatel potrestán, když spáchá tento trestný čin. Ve druhém a třetím odstavci jsou uvedeny kvalifikované skutkové podstaty trestného činu, které trestný čin rozšiřují a uvádějí další specifika trestného činu, za který bude pachatel jiným způsobem potrestán, tento způsob je přísnější.

³⁵ Epravo. *Sbírka zákonů, judikatura, právo*. [online]. 2001 [cit. 20. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/tyrani-sverene-osoby-33197.html>>.

³⁶ Bílý kruh bezpečí. *Oběti trestných činů*. [online]. 2009 [cit. 20. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/tyrani-sverene-osoby>>.

Objekt trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí je ochrana osob před domácím násilím, přičemž obětí může být každá osoba, která žije s násilnou osobou ve společném obydlí. Touto osobou však nesmí být ta, která byla svěřena do péče násilné osoby, neboť by se jednalo o trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 trestního zákoníku, který byl zmiňován výše.³⁷

V případě týrání osoby žijící ve společném obydlí tedy může být osoba blízká (manžel/manželka, druh/družka, sourozenci, rodiče, prarodiče) či se může jednat o osobu, která není s násilnou osobou v žádném příbuzenském vztahu, tedy například spolubydlící. V tomto případě je podstatné, že osoby obývají společné obydlí. Může se jednat o dům, byt ale i hotelový pokoj. Objektivní stránkou je samotné týrání osoby žijící ve společném obydlí, přičemž se nerozlišuje zda, se jedná o týrání fyzického či psychického charakteru. Nikdo neprožívá násilí ať fyzické či psychické stejně. Na každého jedince působí násilné jednání jiným způsobem a jinak jej ovlivňuje či způsobuje různě traumatizující následky do budoucna. Proto se musí každý případ, posuzovat zvlášť s ohledem na osobnost oběti a to, jakým způsobem byla poškozena. Subjektem trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí, je ten, kdo s týranou osobou žije ve společném obydlí. Subjektivní stránkou trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí je úmyslné zavinění.³⁸

Znění trestného činu - Týrání osoby žijící ve společném obydlí:

„(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,

c) spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo

d) páchá-li takový čin po delší dobu.

³⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009. částka 11, s. 398.

³⁸ Bílý kruh bezpečí. *Oběti trestných činů*. [online]. 2009 [cit. 20. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/tyrani-sverene-osoby>>.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

a) těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo

b) smrt.³⁹

Důležitým mezníkem a významným posunem k lepšímu bylo zařazení § 215a do trestního zákona - trestný čin týrání osoby žijící ve společném bytě, nebo domě. Aktualizovaný trestní zákon byl účinný od 1. 6. 2004 a postihoval případy, které v něm do této doby chyběly. Stanovoval pachatelům trest za opakované násilí páchané v soukromí i za předpokladu, že by se jednalo o méně závažné avšak opakované útoky. Dalším pozitivem je absence nutnosti tzv. souhlasu poškozeného s trestním stíháním. V mnoha případech se stávalo, že oběť byla pod velkým vlivem pachatele a souhlas s jeho stíháním nedala nebo by jej v budoucnu vzala zpět, čímž by nedošlo k pachatelovu potrestání a násilné jednání by pokračovalo.

Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 trestního zákoníku, který byl upraven z § 215a trestního zákona, je jedinou skutkovou podstatou trestného činu, jež se přímo týká domácího násilí.⁴⁰ Podle ustanovení § 199 trestního zákona se nevyžaduje, aby u oběti vznikly následky na zdraví, ale musí jít o jednání, které týraná osoba pro jeho krutost, bezohlednost nebo bolestivost pociťuje jako těžké příkoří. Podle tohoto ustanovení je domácí násilí trestným činem.

U trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí se obligatorně dokazuje:

- zda lze v jednání pachatele spatřovat týrání,
- kdy, kde, jak dlouho, jak často a jakým způsobem byla oběť týrána,
- identifikace osoby pachatele a jeho trestní odpovědnosti,
- osobní poměry pachatele a vztah k oběti,
- identifikace oběti (obětí) týrání a její vztah k pachateli,

³⁹ Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 4. ledna 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/trestni-zakonik-tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli-199>>.

⁴⁰ MARTINKOVÁ, M., SLAVĚTÍNSKÝ, V., VLACH, J. *Vybrané problémy z oblasti domácího násilí v ČR*. 1. vyd. Praha, 2014, s. 127.

- zda týraná osoba je osobou žijící ve společném obydlí s pachatelem,
- motiv a spouštěcí podnět k jednání pachatele,
- následky týrání,
- podmínky, které umožnily nebo přispěly k páchání domácího násilí.⁴¹

3.3 Přestupky proti občanskému soužití

Skutkovou podstatu přestupku proti občanskému soužití lze dohledat v zákoně č. 200/1990 Sb., O přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. o přestupcích“). Jedná se o protiprávní jednání, které je svou nebezpečností méně závažné než trestný čin, neboť sankce za něj ukládá příslušný správní orgán. U problematiky domácího násilí je důležité správně kvalifikovat věc již na místě skutku a posoudit zda-li jednání aktérů naplnilo skutkovou podstatu přestupku proti občanskému soužití uvedených v zák. o přestupcích nebo již překročila hranici přestupkového jednání a naplňuje některá ustanovení ze skutkových podstat uvedených v trestním zákoníku.

Přestupkové jednání, jež je uvedené v ustanovení § 49 zák. o přestupcích pojednává o deliktech proti důstojnosti a zdraví osob, přičemž z tohoto ustanovení vychází i přestupek projednávaný na návrh postižené osoby. Tento přestupek je specifický, byl-li spáchán mezi osobami blízkými v pokolení přímém ale i nepřímém. Kromě tohoto jedinečného prvku přestupek projednávaný na návrh má ještě to specifikum, že je třeba podat návrh do 3 měsíců ode dne, kdy se oběť o přestupku dozvěděla, což znamená ode dne spáchání přestupku nebo ode dne, kdy se oběť dozvěděla o postoupení věci k obecnímu úřadu, kdy takto činí soud, státní zastupitelství nebo policie, přičemž v návrhu musí podatel či podatelka přesně definovat, čeho se domáhá, tedy žádá projednat přestupek. Dále musí podatel či podatelka uvést, kdy, kde, kým a jak byl přestupek spáchán, přičemž označuje důkazy a případné svědky.

Návrh s danou lhůtou je zde poskytnut právě z důvodu, že v případě deliktu mezi osobami blízkými, které k sobě mají určitý vztah, nemusí daný správní orgán z úřední povinnosti ihned zahájit řízení na základě postoupení spisu od jiného orgánu,

⁴¹ KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 48.

kdy vzniká lhůta. Za běhu této lhůty zpravidla dochází k usmíření a urovnání vztahu mezi aktéry, kteří přestupkové jednání již nechtějí projednat.⁴²

Znění přestupků - Přestupky proti občanskému soužití:

„(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

a) jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,

b) jinému z nedbalosti ublíží na zdraví,

c) úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním,

d) omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin,

e) působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho stav manželský nebo rodinný.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu do 5000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. b) až e) pokutu do 20000 Kč.“⁴³

3. 4 Právní rozbor klíčových pojmů

- **Týrání**

K trestnému činu týrání dochází mezi osobami blízkými i jinými osobami žijícími ve společném obydlí. Jedná se o zlé nakládání s osobou, vyznačující se vyšším stupněm hrubosti či bezcitnosti s určitou dobou trvání, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří (může jít o bití, pálení či jiné tělesné poškozování, ale i psychické

⁴² Epravo. *Sbírka zákonů, judikatura, právo*. [online]. 2001 [cit. 20. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/prestupek-navrhovy-prestupek-a-zahajeni-prestupkového-rizeni-8007.html>>.

⁴³ ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, In *Sbírka zákonů*. Česká a Slovenská federativní republika. 1990, částka 35, s. 818-819.

nebo sexuální násilí, vydírání, zneužívání, vyhrožování, nucení k ponižujícím úsluhám, k žebrotě nebo činnostem, které týranou osobu neúměrně fyzicky či psychicky zatěžují apod.) Trvání pachatelova jednání posuzujeme v souvislosti s intenzitou zlého jednání.⁴⁴

- **Společné obydlí**

Jako společné obydlí je označován byt nebo jiný prostor sloužící k bydlení a prostory (příslušenství) k nim náležející – mohou jimi býti - byty, rodinné domy, chaty, hotelové pokoje, ubytovny, vysokoškolské koleje aj. Jedná se tedy místa, která slouží k bydlení, avšak není kladen důraz na vedení společné domácnosti. Není podstatné jaký majetkový vztah osoby k místu mají, zda - li nemovitost vlastní nebo mají nájemní smlouvu.⁴⁵

- **Osoba blízká**

Charakteristiku osoby blízké lze dohledat v § 125 trestního zákoníku. „Osobou blízkou se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec, manžel a partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní.“⁴⁶

- **Vykázání**

Od 1. 1. 2007 nabyt účinnosti zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Na základě tohoto zákona je policie oprávněna vykázat násilnou osobu ze společného obydlí. Zákon zavádí systémový, komplexní přístup k prevenci a ochraně před domácím násilím. Upravuje a především propojuje postupy orgánů policie, justice a sociálních služeb při řešení případů domácího násilí. Díky tomuto zákonu má policie možnost zasáhnout do vztahu osob, mezi nimiž dochází k domácímu násilí. Vykázání je jedním z oprávnění policistů, při kterém je násilná osoba povinna opustit společný prostor, jenž obývá s ohroženou osobou. Toto vykázání trvá po dobu 10 dnů a není možné jej zkrátit ani na žádost oběti.

⁴⁴ Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 20. ledna 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli/>>.

⁴⁵ Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 4. ledna 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/trestni-zakonik-tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli-199>>.

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů. Česká republika*. 2009. částka 11, s. 382.

Násilná osoba nejen že musí opustit společný prostor, dále se však musí zdržet styku či navazování kontaktu s ohroženou osobou. Vykázaná osoba má povinnost vydat příslušníku Policie České republiky na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží. Vykázání je pouze preventivní řešení, nejedná se o trest. Na žádost ohrožené osoby lze vykázání prodloužit a to i opakovaně.⁴⁷

- **SARA DN**

„Diagnostická metoda SARA (Spousal Assault Risk Assessment) vznikla v Kanadě, byla transformována pro práci policistů ve Švédsku a odtud je šířena do dalších zemí. Na základě strukturovaného odborného přístupu může proškolená osoba při jejím použití zjistit rizikové faktory a kvalifikovaně odhadnout riziko dalšího domácího násilí.“⁴⁸

SARA se používá k identifikaci domácího násilí, na jehož základě lze přistoupit k vykázání násilné osoby, která s vykázáním nemusí souhlasit. Metodu SARA začal jako první používat Bílý kruh bezpečí o. s., jenž obdržel povolení od autorů z Kanady a Švédska. V České republice je SARA známa pod názvem SARA DN. Nástroj SARA DN slouží policistům, kteří jsou jako první na místě incidentu, přičemž jsou schopni za pomoci souboru několika otázek rozhodnout, zda se jedná či nejedná o domácí násilí. Metodika SARA DN je uvedena v Závazném pokynu policejního prezidenta č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím účinného od 1. 1. 2007. Zmíněná metoda se skládá z patnácti otázek rozdělených do tří bloků. V první a druhé části jsou otázky na násilnou osobu a ve třetí části je možné najít otázky na ohroženou osobu. Na všechny otázky se odpovídá pouze ano či ne. SARA DN je vytvořena k vyžívání policisty, státními zástupci, soudy, vězeňskými službami, sociálními službami, psychiatrickými pracovišti, výzkumnými pracovníky a léčebnými zařízeními.⁴⁹

⁴⁷ ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha, 2011, s. 134.

⁴⁸ Dona linka. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 6. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>>.

⁴⁹ Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 20. ledna 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/pomahajici-profesionalove/odhad-rizika-hrozby/>>.

4 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

4.1 Cíl a metody výzkumného šetření

Tato část bakalářské práce byla realizována pomocí metody kvantitativního výzkumu s využitím dotazníku a v neposlední řadě metodou řízeného polostandardizovaného rozhovoru s pracovníky SKPV MB. Dotazování pracovníci SKPV MB problematiku domácího násilí řešili již několikrát, proto tyto rozhovory podtrhují zjištění závěru z dotazníkového šetření.

Cílem kvantitativního výzkumu je shromáždění údajů formou dotazníkového šetření. Cílové údaje mapují informovanost společnosti v problematice domácího násilí, přičemž byl výzkum proveden mezi složkami IZS a soukromého sektoru. Ve výzkumu byl zjišťován aktuální pohled na předmětnou problematiku, informovanost o závažnosti a případné pomoci obětem. Klíčovým cílem bylo zjištění, zda jsou respondenti z řad laické veřejnosti, kteří nepracují s oběťmi domácího násilí a nejsou tedy odborníky, schopni rozeznat příznaky existence domácího násilí, odhalit jej, případně podniknout kroky k jeho zamezení.

Odhalení každého příznaku domácího násilí je v současné době pro společnost velmi důležité zejména proto, že se jedná o skrytý patologický jev. O páchaném násilí se kompetentní orgány dozvídají častěji od občanů, kteří přicházejí s oběťmi a jejich pachateli do přímého kontaktu, než od obětí samotných. Důvodem oznámení domácího násilí je však zejména doprovodný jev hluku nebo rušení nočního klidu po opakovaných hádkách.

Cílem výzkumné části bakalářské práce je demonstrovat, že osoby pracující s lidmi ať už jako zdravotníci, policisté či hasiči, dosahují v odhalování a upozorňování na domácí násilí lepších výsledků než osoby pracující v soukromém sektoru, především v automobilové společnosti. Automobilový sektor byl do výzkumu vybrán z toho důvodu, že na Mladoboleslavsku je v této sféře průmyslu zaměstnáno vysoké procento obyvatel. Ve zkoumané oblasti pracuje množství obyvatel s trvalým pobytem, ale ve velkém jsou zde zaměstnány i osoby zahraniční státní příslušnosti, jedná se například o osoby pocházející z Polska, Slovenska či Ukrajiny. Tito lidé bývají přechodně ubytováni především v místních ubytovnách, kam často příslušníci PČR vyjíždí řešit případy oznámení o hádkách, potyčkách a neshodách. Spouštěcím faktorem incidentů bývá především posilnění alkoholem jednoho či obou aktérů. Možnými svědky jednání

mohou být ostatní nájemníci, kteří s aktéry přicházejí do styku. Právě oni mohou upozornit policii, že na pokoji vedle nich hrozí riziko páchání domácího násilí.

Jednou z hlavních ambicí výzkumu je snaha o zjištění, zda jsou lidé schopni odhalit projevy násilí, aniž by byli vystudovaní odborníci v oboru či byli zaměstnání v daném odvětví. Výzkum byl proveden v měsících prosinec 2015 a leden 2016. Výběr respondentů byl rozdělen na dvě skupiny, přičemž jednu část tvořili lidé pracující v soukromém sektoru, který je na Mladoboleslavsku zajišťován především automobilovým průmyslem. V této oblasti byl dotazník předán náhodně vybraným jedincům, škála výběru zaujímala uklízečské síly, vrátné, dělnické pozice, mistry a vedoucí pozice. Druhou část respondentů tvořili příslušníci Policie České republiky, obvodní oddělení Mladá Boleslav I. Toto oddělení bylo vybráno z toho důvodu, že se jedná o největší oddělení v okrese Mladá Boleslav. Dále tuto část respondentů tvořil zdravotní personál v Oblastní nemocnici Mladá Boleslav a poslední složkou jsou hasiči ze záchranného sboru Mladá Boleslav. Dotazovaným respondentům bylo rozdáno celkem 80 dotazníků.

4. 2 Stanovení hypotéz

Stanoveny byly tři hypotézy, na nichž je možné ověřit cíl praktické části bakalářské práce.

H - 1 Většina respondentů bude vědět, kam se může oběť domácího násilí obrátit pro pomoc.

H - 2 Většina respondentů bude ochotna nějakým způsobem pomoci v případě zjištění, že v jejich okolí dochází k týrání osoby.

H - 3 Respondenti, kteří pracují s oběťmi, budou více informovaní o dané problematice než ti ostatní, kteří s oběťmi do styku každodenně nepřicházejí.

4. 3 Dotazníkové šetření

Ke sběru dat sloužil anonymní dotazník, který byl předložen zaměstnancům IZS, zejména PČR Mladá Boleslav Obvodní oddělení policie Mladá Boleslav I, zaměstnancům Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, pracovníkům hasičského záchranného sboru Mladá Boleslav a zaměstnancům soukromého sektoru v Mladé Boleslavi. V dotazníku je uvedeno 15 otázek, na část otázek respondenti odpovědí ano /

ne / nevím, dále je možnost volné odpovědi a označení jedné odpovědi z několika uvedených variant. Všechny otázky v dotazníku jsou povinné.

Dotazník byl předkládán osobně, aby mohlo dojít k vysvětlení smyslu v případě nejasností. Další výhodou anonymního dotazníku je skutečnost, že respondenti nejsou nuceni na položenou otázku ihned odpovědět, mají potřebný klid a čas si uvedené otázky promyslet, čímž mohou zachovat objektivitu. Dotazník je uveden v příloze bakalářské práce. Celkem bylo mezi respondenty rozdáno 80 dotazníků, jejich návratnost činila 60 řádně vyplněných dotazníků, v procentuálním vyjádření se jedná o 75 %. Výsledky dotazníkového šetření byly pro přehlednost zpracovány do grafů a tabulek, v kterých jsou uvedeny odpovědi všech respondentů rozdělených na skupiny podle zaměstnání a pohlaví. Dotazník je zaměřen na to, zda se dotazované osoby s domácím násilím setkaly, jak ho vnímají, jestli by dokázaly pomoci osobě oběti v případě, že by se do takové situace dostala, jaká je pro ně příčina vzniku domácího násilí.

4.4 Zjištěné výsledky

Dotazníkového průzkumu se zúčastnilo 60 respondentů, přičemž polovina z nich, tedy 50% respondentů, je zaměstnána u IZS a druhá polovina respondentů, je zaměstnána v soukromém sektoru. Každý zúčastněný respondent je zaměstnán v Mladé Boleslavi.

Otázka č. 1 Zastoupení respondentů podle věku

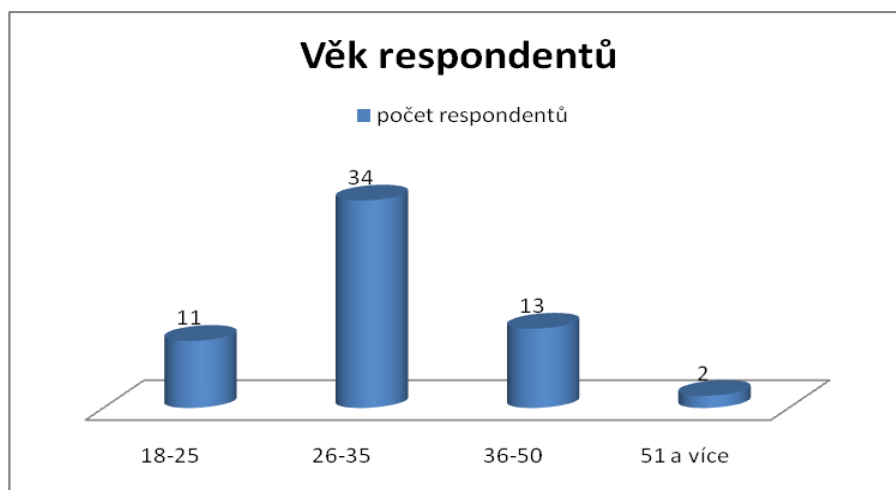
Věkové rozhraní respondentů bylo od 18 let do 56 let. Nejmladším respondentem účastnícím se výzkumu byla žena ve věku 18 let a naopak nejstarším respondentem byl muž ve věku 56 let. Největší skupinové zastoupení má věkové rozhraní od 26 do 35 let, které zaujímá 57 % zúčastněných respondentů.

Tab. 1: Zastoupení respondentů podle věku⁵⁰

otázka č. 1	počet respondentů	%
18-25	11	18
26-35	34	57
36-50	13	22
51 a více	2	3
celkem	60	100

⁵⁰ Vlastní zdroj

Graf 1: Zastoupení respondentů podle věku⁵¹

Otázka č. 2 Zastoupení respondentů podle pohlaví

Z celkového počtu 60 zúčastněných respondentů bylo 32 žen, v procentuálním vyjádření 53 %, a 28 mužů, které zaujímá 47 %.

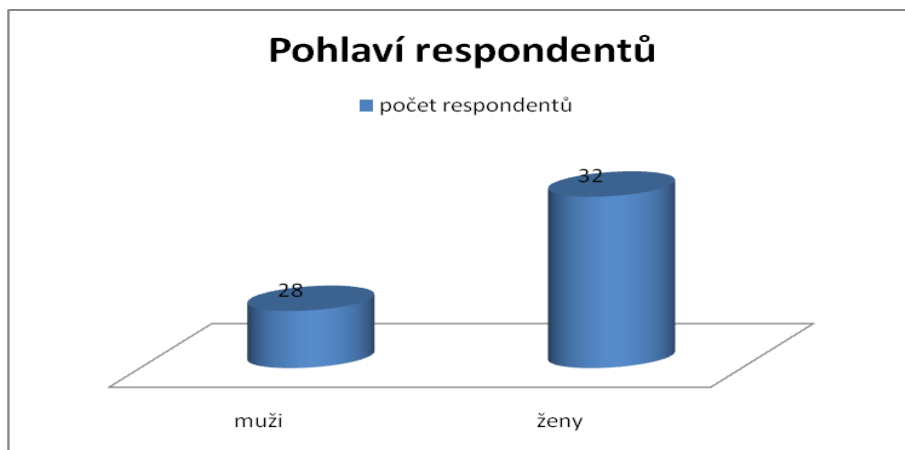
Tab. 2: Zastoupení respondentů podle pohlaví⁵²

otázka č. 2	počet respondentů	%
muži	28	47
ženy	32	53
celkem	60	100

⁵¹ Vlastní zdroj

⁵² Vlastní zdroj

Graf 2: Zastoupení respondentů podle pohlaví ⁵³

Otázka č. 3 Zastoupení respondentů podle vzdělání

Z celkového počtu 60 respondentů měli pouze 3 dotazovaní základní vzdělání, což činí je 5 %. Dále bylo 22 respondentů s výučním listem, což činí 37 %. Nejvyšší počet respondentů dosáhl středoškolského vzdělání, jednalo se o 23 dotazovaných, tedy 40 %. V neposlední řadě i 11 respondentů s vysokoškolským vzděláním, jejichž počet vyjádřen procenty odpovídá 18 %.

Díky otázce č. 3 bylo zjištěno, že v případě dotazovaného vzorku respondentů má necelá polovina výuční list, přičemž se jedná o respondenty, kteří pracují v soukromém sektoru. Druhou část zkoumaného vzorku tvoří z větší části respondenti s úplným středoškolským vzděláním, menší skupinu tvoří respondenti s vysokoškolským vzděláním a nejmenší skupinou jsou respondenti se základním vzděláním.

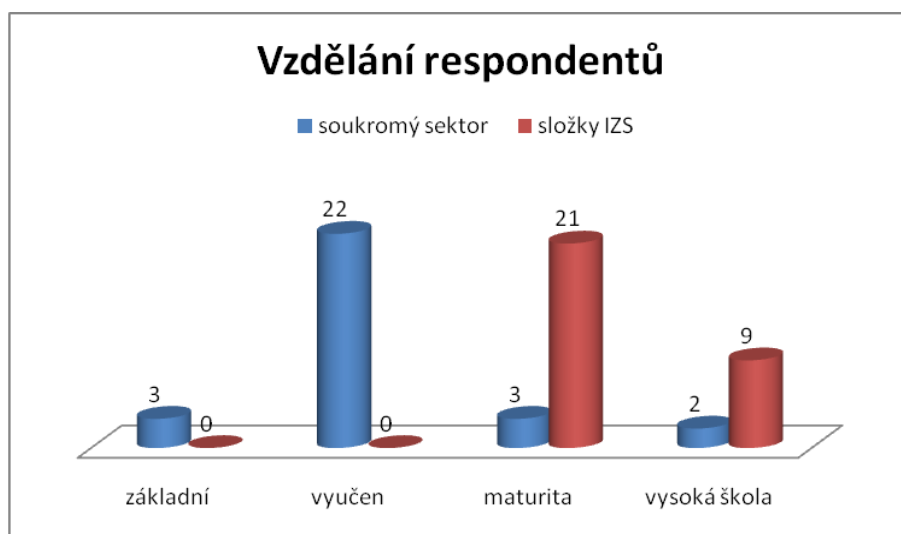
Tab. 3: Zastoupení respondentů podle vzdělání ⁵⁴

otázka č. 3	soukromý sektor	složky IZS	%
základní	3	0	5
vyučen	22	0	37
maturita	3	21	40
vysoká škola	2	9	18
celkem	30	30	100

⁵³ Vlastní zdroj

⁵⁴ Vlastní zdroj

Graf 3: Zastoupení respondentů podle vzdělání ⁵⁵

Otázka č. 4 Zastoupení respondentů podle zaměstnání

Ze zkoumaného vzorku respondentů bylo zjištěno, že 30 dotazovaných je zaměstnáno v soukromém sektoru, tedy 50 %, dále 30 respondentů pracuje mezi složkami IZS, což činí 50 %. Dále bylo ze zkoumaného vzorku respondentů zjištěno, že 13 mužů, tedy 22%, a 17 žen, tedy 28 %, je zaměstnáno v soukromém sektoru. V neposlední řadě dále je 15 mužů, to je 25 %, a 15 žen, to je 25 %, zaměstnáno ve složkách IZS.

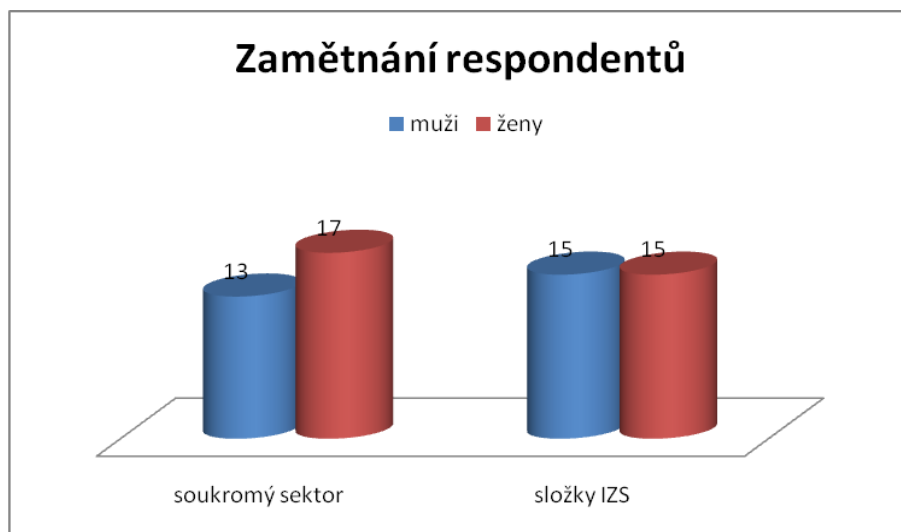
Tab. 4: Zastoupení respondentů podle zaměstnání ⁵⁶

otázka č. 4	muži	ženy	%
soukromý sektor	13	17	50
složky IZS	15	15	50
celkem	28	32	100

⁵⁵ Vlastní zdroj

⁵⁶ Vlastní zdroj

Graf 4: Zastoupení respondentů podle zaměstnání ⁵⁷

Otázka č. 5 Máte v rodině děti?

Na otázku „Máte v rodině děti?“, odpovědělo 33 respondentů ano a zbylých 27 odpovědělo, že děti nemají. To znamená, že 55 % má děti a 45 % děti nemá.

Pomocí otázky č. 5 bylo zjištěno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů má nadpoloviční část děti.

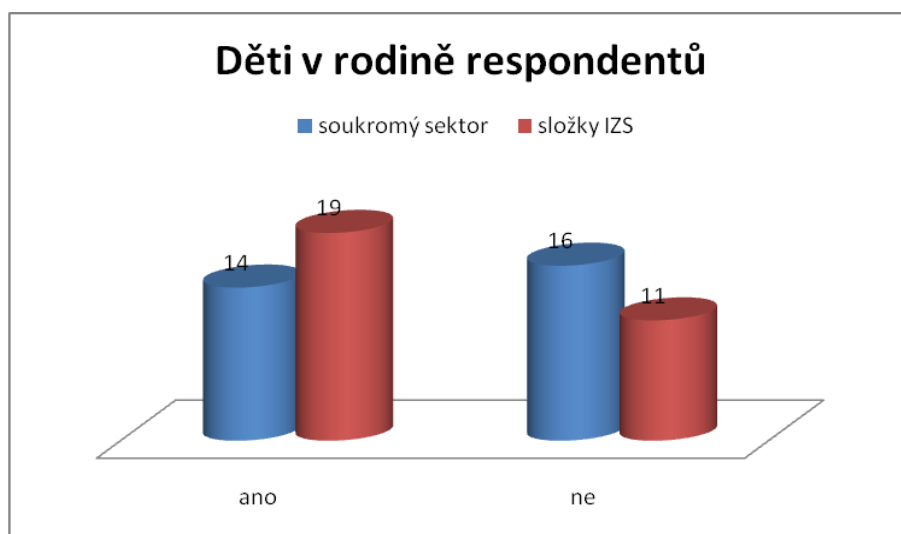
Tab. 5: Děti v rodině respondentů ⁵⁸

otázka č. 5	soukromý sektor	složky IZS	%
ano	14	19	55
ne	16	11	45
celkem	30	30	100

⁵⁷ Vlastní zdroj

⁵⁸ Vlastní zdroj

Graf 5: Děti v rodině respondentů⁵⁹

Otázka č. 6 Kdo si myslíte, že je nejčastější obětí násilí?

Na otázku č. 6 respondenti odpověděli, že nejčastější obětí je žena. Tato odpověď byla označena 52 respondenty, což je 87 %. Dále 7 respondentů označilo jako nejčastější oběť dítě, to je 12 %. Senior byl označen pouze v jednom případě, tedy 1 %. Muž coby oběť nebyl označen nikým z dotázaných respondentů.

Otázkou č. 6 bylo dokázáno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů se většina z nich domnívá, že obětí domácího násilí se zpravidla stává žena. Ke stejnému závěru došli téměř shodně jak respondenti pracující v soukromém sektoru, tak i respondenti pracující ve složkách IZS. Rozdíly v odpovědích jsou nepatrné.

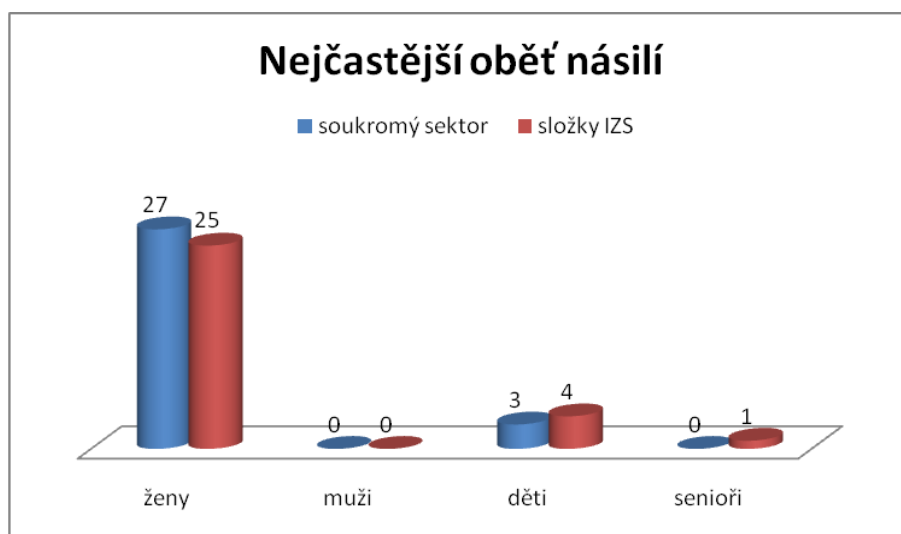
Tab. 6: Nejčastější oběť násilí⁶⁰

otázka č. 6	soukromý sektor	složky IZS	%
ženy	27	25	87
muži	0	0	0
děti	3	4	12
senioři	0	1	1
celkem	30	30	100

⁵⁹ Vlastní zdroj

⁶⁰ Vlastní zdroj

Graf 6: Nejčastější oběť násilí ⁶¹

Otázka č. 7 Máte nebo měl jste ve svém okolí osobu, o které se domníváte/domníval jste se, že je/byla obětí násilí?

Otázku č. 7 většina respondentů odpověděla, že ve svém okolí nemají osobu, o které se domnívají, že je obětí násilí. Přesněji vyjádřeno 51 respondentů, to je 85 % odpovědělo, že ve svém okolí takovou osobu nemá, 5 respondentů, tedy 8 %, odpovědělo, že takovou osobu ve svém okolí mají. A 4 respondenti, to je 7 % odpověděli, že nevědí.

Otázkou č. 7 bylo zjištěno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů se většina dotazovaných domnívá, že ve svém okolí takovou osobu nemají nebo neměli. Odpovědi respondentů pracujících v soukromém sektoru, tak i respondentů pracujících ve složkách IZS jsou téměř shodné.

Tab. 7: Máte nebo měl jste ve svém okolí osobu, o které se domníváte/domníval jste se, že je/byla obětí násilí? ⁶²

otázka č. 7	soukromý sektor	složky IZS	%
ano	3	2	8
ne	25	26	85
neví	2	2	7
celkem	30	30	100

⁶¹ Vlastní zdroj

⁶² Vlastní zdroj

Graf 7: Máte nebo měl jste ve svém okolí osobu, o které se domníváte/domníval jste se, že je/byla obětí násilí? ⁶³

Otázka č. 8 Pomohl/a byste v případě potřeby oběti násilí?

Na otázku č. 8 většina dotazovaných odpověděla, že ano. Jednalo se o 57 respondentů, to je 95 %. Pouze 3 respondenti, to je 5 %, ze soukromého sektoru uvedli, že by oběti nepomohli.

Touto otázkou bylo zjištěno, že v případě tohoto zkoumaného vzorku respondentů je většina z nich ochotna poskytnout potřebnou pomoc.

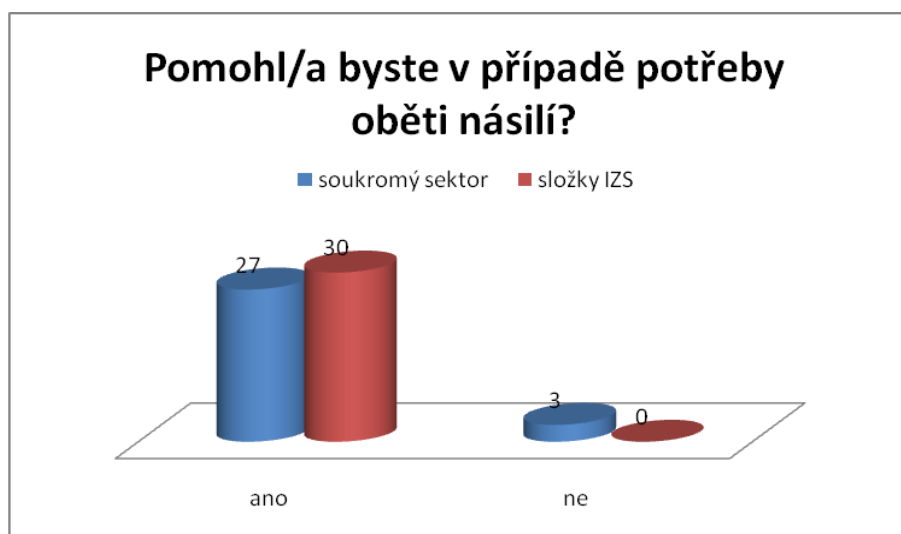
Tab. č. 8: Pomohl/a byste v případě potřeby oběti násilí? ⁶⁴

otázka č. 8	soukromý sektor	složky IZS	%
ano	27	30	95
ne	3	0	5
celkem	30	30	100

⁶³ Vlastní zdroj

⁶⁴ Vlastní zdroj

Graf č.8: Pomohl/a byste v případě potřeby oběti násilí? ⁶⁵

Otázka č. 9 Jakým způsobem byste oběti násilí pomohl?

Na otázku č. 9 odpovídali respondenti rozdílně. Žádná z nabízených možností nepřevyšovala výrazně ostatní, proto jsou zvolené odpovědi respondentů z hlediska počtu vyvážené. Většina z dotazovaných, to je 95 %, by adekvátním způsobem pomohla oběti, pouze 3 respondenti, to je 5 %, uvedli, že by se do řešení situace nezapojovali.

Otázkou č. 9 bylo zjištěno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů není téměř žádný rozdíl mezi odpověďmi ze skupiny respondentů zaměstnaných v soukromém sektoru a ve složkách IZS. Téměř každý z obou skupin označil možnost, jakým způsobem by oběti pomohl. Negativním zjištěním je skutečnost, že 3 respondenti ze soukromého sektoru uvedli odmítnutí jakéhokoli zapojení do řešení situace.

⁶⁵ Vlastní zdroj

Tab. č. 9: Jakým způsobem byste oběti násilí pomohl? ⁶⁶

otázka č. 9	soukromý sektor	složky IZS	%
poskytnout přespání	5	4	15
finanční pomoc	4	5	15
doprovod na policii	7	8	25
informovat policii bez souhlasu oběti	2	6	13
vyslechnout	5	4	15
promluvit si s násilníkem	5	2	12
nepletl bych se do toho	3	0	5
celkem	30	30	100

Graf č. 9: Jakým způsobem byste oběti násilí pomohl? ⁶⁷

Otázka č. 10 Co si myslíte, že zapříčiňuje násilí v rodině?

Větší část dotazovaných respondentů odpověděla, že příčinou násilí v rodině je užívání alkoholu a návykových látek. Druhá nejčastěji vybraná odpověď byla nezaměstnanost nebo finanční problémy. Nevlastní rodič byl vybrán pouze 4 respondenty. Alkohol a návykové látky zvolilo 22 respondentů, to je 37 %, nezaměstnanost zvolilo 19 respondentů, to je 31 %, finanční problémy zvolilo 15 respondentů, to je 25 %, a nevlastního rodiče zvolili 4 respondenti, to je 7 %.

⁶⁶ Vlastní zdroj

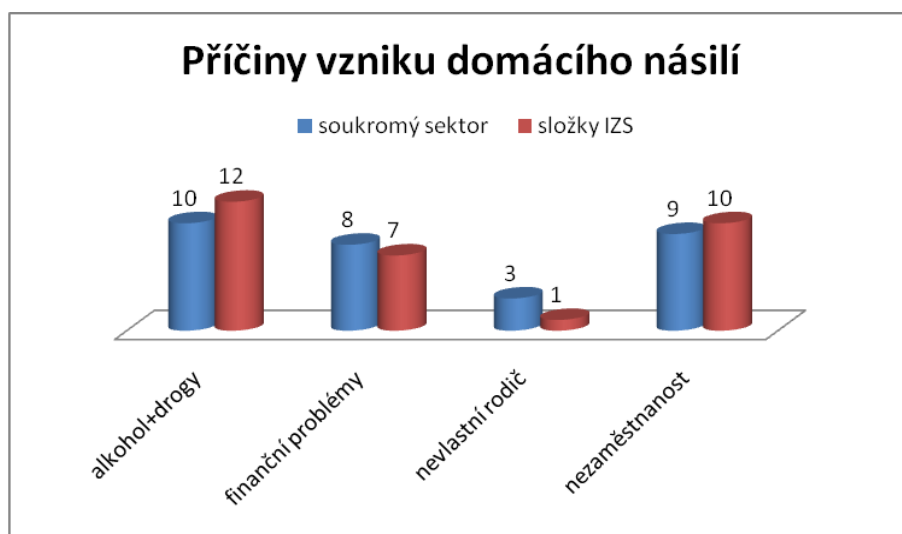
⁶⁷ Vlastní zdroj

Otázkou č. 10 bylo zjištěno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů se odpovědi obou posuzovaných skupin téměř neliší. Souhrnně lze konstatovat, že příčinou domácího násilí je souběh několika faktorů, a to užívání alkoholu s drogami doplněno nezaměstnaností, s čímž jsou spojeny finanční problémy.

Tab. 10: Příčiny domácího násilí v rodině ⁶⁸

otázka č. 10	soukromý sektor	složky IZS	%
alkohol+drogy	10	12	37
finanční problémy	8	7	25
nevlastní rodič	3	1	7
nezaměstnanost	9	10	31
celkem	30	30	100

Graf 10: Příčiny domácího násilí v rodině ⁶⁹

Otázka č. 11 Jaké násilí je podle vás nejzávažnější?

Otázku č. 11 odpovědělo nejvíce respondentů, že nejzávažnější formou násilí je násilí psychické. Tato možnost byla označena 34 respondenty, to je 57 %. Následovala odpověď fyzické násilí, které zvolilo 17 respondentů, to je 28 %. Poslední odpověď, kterou si respondenti vybrali, bylo sexuální násilí, jež označilo 9

⁶⁸ Vlastní zdroj

⁶⁹ Vlastní zdroj

z dotazovaných, to je 15 %. Zbylé možnosti, tedy emociální, sociální a ekonomické násilí nezvolil nikdo z respondentů.

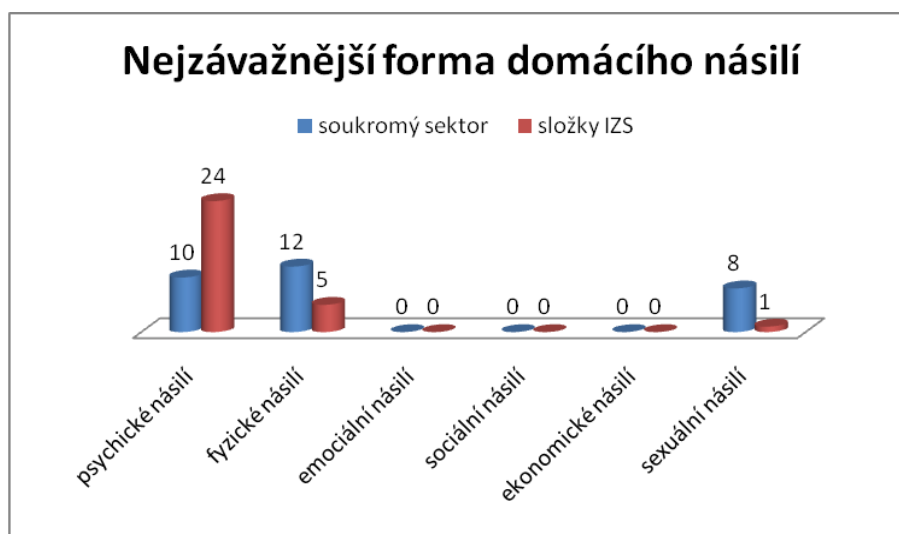
Otázkou č. 11 bylo zjištěno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů považuje větší část z dotazovaných za nejzávažnější formu násilí psychické, poté fyzické a v menším množství sexuální násilí. Odpovědi dvou porovnávaných skupin byly rozdílné, přičemž většina respondentů pracujících ve složkách IZS se domnívá, že nejzávažnější je psychické násilí, načež respondenti pracující v soukromém sektoru se domnívali, že nejzávažnější forma násilí je fyzická. Zde lze usoudit, že odborníci se lépe vyznají v problematice a usuzují, že psychické násilí je nejzávažnější formou.

Tab. 11: Nejzávažnější forma domácího násilí ⁷⁰

otázka č. 11	soukromý sektor	složky IZS	%
psychické násilí	10	24	57
fyzické násilí	12	5	28
emociální násilí	0	0	0
sociální násilí	0	0	0
ekonomické násilí	0	0	0
sexuální násilí	8	1	15
celkem	30	30	100

⁷⁰ Vlastní zdroj

Graf 11: Nejzávažnější forma domácího násilí⁷¹

Otázka č. 12 Co znamená vykázání?

Otázku č. 12 odpovědělo 48 respondentů správně, to je 80 %. Zbýlých 12 respondentů odpovědělo chybně nebo nevěděli, jejich počet činí v procentuálním vyjádření 20 %.

Jednalo se o otázku s volnou odpovědí bez možnosti výběru z nabídky. Touto otázkou bylo zjištěno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů téměř všichni vědí, co znamená vykázání. Pouze 12 respondentů ze soukromého sektoru nevědělo či chybně odpovědělo. Správná odpověď je, že se jedná o vykázání násilného partnera ze společné domácnosti. Bezchybné odpovědi uváděli zaměstnanci ze složek IZS. Tito dotazovaní se v dané otázce orientovali lépe.

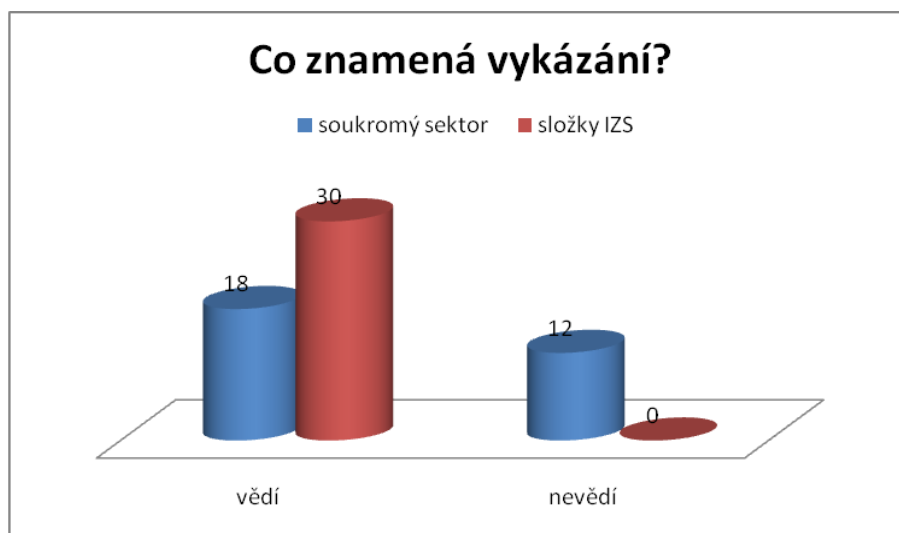
Tab. 12: Co znamená vykázání?⁷²

otázka č. 12	soukromý sektor	složky IZS	%
vědí	18	30	80
nevědí	12	0	20
celkem	30	30	100

⁷¹ Vlastní zdroj

⁷² Vlastní zdroj

Graf 12: Co znamená vykázání?⁷³

Otázka č. 13 Na jakou dobu je vykázání?

Otázku č. 13 odpověděli respondenti odlišně. Správná odpověď je 10 dnů a tuto možnost zvolilo pouze 30 respondentů z 60, to je 50 %. Je třeba zmínit, že správnou odpověď zvolilo 25 respondentů, tedy 42 %, ze složek IZS. Respondenti ze soukromého sektoru nemají potřebné povědomí o pojmu vykázání. Respondenti ze soukromého sektoru nejvíce odpovídali, že vykázání je na dobu 7 dní, tuto možnost zvolilo 14 z nich, to je 23 %. Druhá nejčastější možnost byla 15 dní a tu zvolilo 9 respondentů ze soukromého sektoru, to je 15 %. Správnou odpověď označilo pouze 5 respondentů ze soukromého sektoru, to je 8 %. A poslední méně označovanou možností bylo 30 dní, tuto možnost označili 2 respondenti ze soukromého sektoru, to jsou 3 %. Respondenti ze složek IZS si vedli v této otázce lépe, pouze 5 z nich chybně odpovědělo, a to na možnost 7 dní, kdy tuto označili 2 respondenti, to jsou 3 % a dále 15 dní, kdy tuto možnost označili 3 respondenti, to je 5 %.

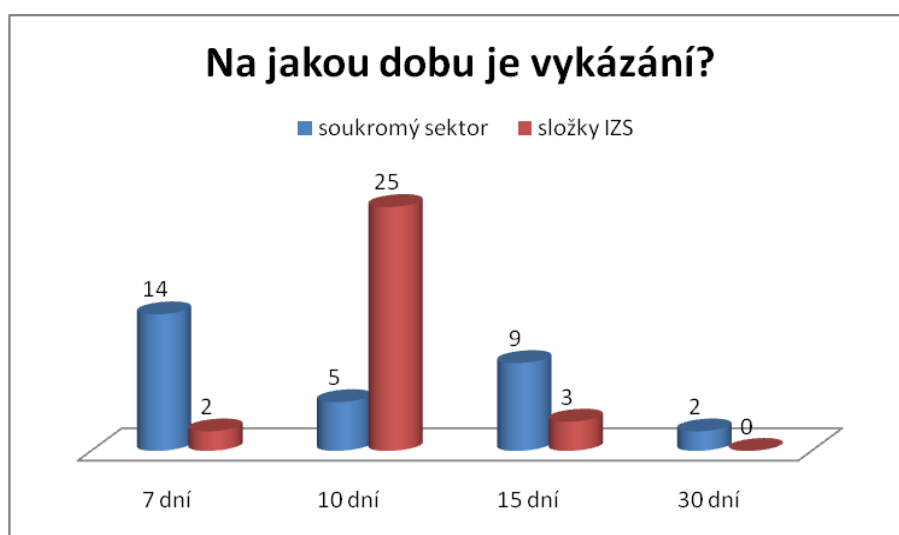
Otázkou č. 13 bylo zjištěno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů se orientují mnohem lépe respondenti ze složek IZS, z kterých odpověděla většina správně.

⁷³ Vlastní zdroj

Tab. 13: Na jakou dobu je vykázání? ⁷⁴

otázka č. 13	soukromý sektor	složky IZS	%
7 dní	14	2	27
10 dní	5	25	50
15 dní	9	3	20
30 dní	2	0	3
celkem	30	30	100

Graf 13: Na jakou dobu je vykázání? ⁷⁵

Otázka č. 14 Víte, kam se mohou oběti násilí obrátit pro pomoc?

Otázku č. 14 odpovědělo všech 60 respondentů, to je 100%, že vědí kam, se mohou oběti obrátit pro pomoc. Žádný z respondentů neuvedl, že by nevěděl, kam se může oběť obrátit pro pomoc. Všechny dotazované napadla alespoň jedna instituce, přičemž v odpovědích převažovala Policie České republiky. Tuto variantu zvolilo 14 respondentů, tedy 57 %. Druhou nejčastější odpovědí bylo intervenční centrum, které napsalo 14 respondentů, to je 23 %, dále byla uvedena i linka bezpečí, již uvedlo 10 respondentů, to je 17 %. Poslední uvedenou institucí byl soud, který uvedli 2 respondenti, to jsou 3 %.

⁷⁴ Vlastní zdroj

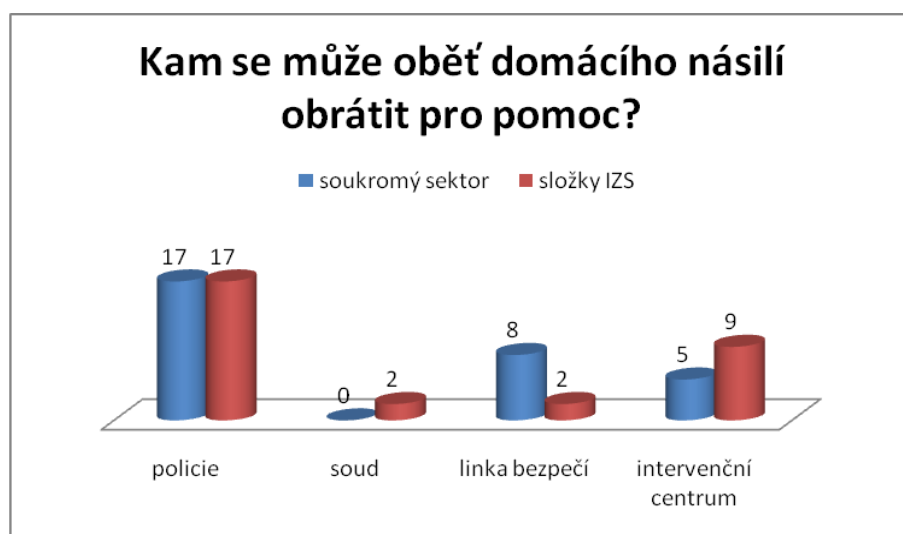
⁷⁵ Vlastní zdroj

Otázka č. 14 měla možnost volné odpovědi, přičemž každý z respondentů uvedl, alespoň jednu variantu, kam by se oběť domácího násilí mohla obrátit pro pomoc. Touto otázkou bylo tedy zjištěno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů se většina z dotazovaných domnívá, že oběti se mají s pomocí obrátit na orgán policie. Tuto odpověď uvedlo stejné zastoupení respondentů ze soukromého sektoru, tak i ze složek IZS. Dále respondenti uváděli jako odpověď intervenční centrum a to z důvodu, že si oběť chce nejprve s nezúčastněným člověkem o své situaci promluvit, až poté situaci oznámit na policii. Obě skupiny mají podobné povědomí o tom, kam se může oběť obrátit pro pomoc. Možnost obrátit se na soud však uvedli pouze dva respondenti z řad složek IZS. Mezi správné odpovědi, které mohli, respondenti uvést patří například policie, městský úřad, soud, intervenční centrum, linka bezpečí, azylový dům.

Tab. 14: Víte, kam se mohou oběti násilí obrátit pro pomoc? ⁷⁶

otázka č. 14	soukromý sektor	složky IZS	%
policie	17	17	57
soud	0	2	3
linka bezpečí	8	2	17
intervenční centrum	5	9	23
celkem	30	30	100

Graf 14: Víte, kam se mohou oběti násilí obrátit pro pomoc? ⁷⁷

⁷⁶ Vlastní zdroj

⁷⁷ Vlastní zdroj

Otázka č. 15: Víte, kde naleznete na Mladoboleslavsku azylový dům či intervenční centrum?

Otázku č. 15 odpovědělo 28 respondentů, to je 45 %, že znají umístění institucí, kam se mohou oběti domácího násilí uchýlit, z těchto respondentů bylo 23 ze složek IZS, to je 38 % a pouze 5 ze soukromého sektoru, to je 8 %. Dále 33 respondentů, to je 55 %, uvedlo, že nevědí, kde by našli azylový dům či intervenční centrum, z těchto respondentů bylo 25 ze soukromého sektoru, to je 42 %, a 7 ze složek IZS, to je 12 %.

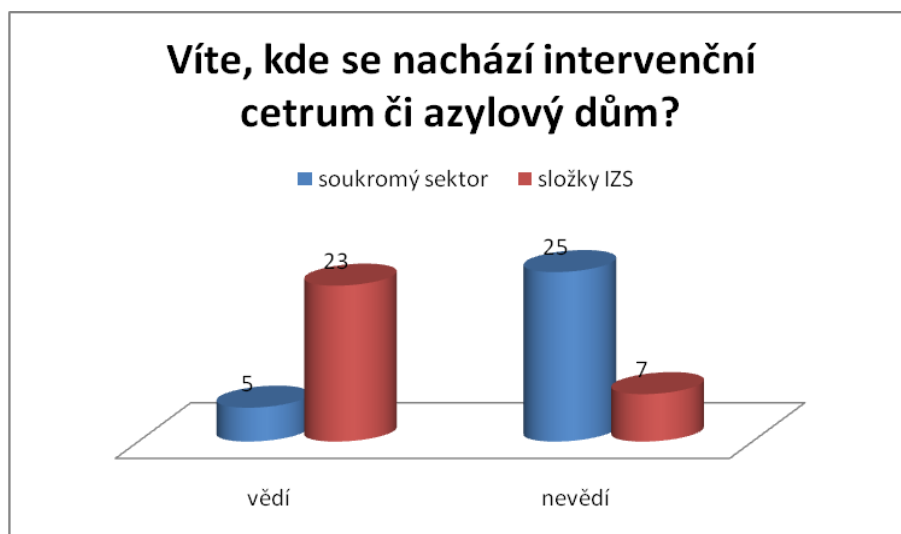
Otázka č. 15 měla možnost volné odpovědi a bylo jí zjištěno, že v případě zkoumaného vzorku respondentů dotazovaní vědí, kde naleznou azylový dům či intervenční centrum. Obeznamení respondenti působí z větší části ve složkách IZS. Je zde vidět velký rozdíl, neboť respondenti ze soukromého sektoru ve většině případů netuší, kde se tyto instituce nacházejí, a tedy v případě potřeby je nemohou využít či doporučit někomu dalšímu.

Tab. 15: Víte, kde naleznete na Mladoboleslavsku azylový dům či intervenční centrum?⁷⁸

otázka č. 15	soukromý sektor	složky IZS	%
vědí	5	23	45
nevědí	25	7	55
celkem	30	30	100

⁷⁸ Vlastní zdroj

Graf 15: Víte, kde naleznete na Mladoboleslavsku azylový dům či intervenční centrum?⁷⁹

4.5 Zhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření dopadlo dle očekávání. Porovnáním dvou skupin, přičemž v jedné bylo zastoupení příslušníků PČR, zdravotníků a hasičů s druhou skupinou, ve které se nacházeli lidé ze soukromého sektoru především z automobilové společnosti. Tedy porovnáním odpovědí odborníků s laiky bylo zjištěno, že odborní respondenti mají v základních otázkách ve věci domácího násilí stejné či obdobné povědomí. Avšak v případě specifitějších otázek bylo prokázáno, že odborníci si vedou lépe.

V základních otázkách, jako jsou, kdo je nejčastější oběť domácího násilí, jaká forma domácího násilí je nejzávažnější, jaké jsou příčiny domácího násilí, měli respondenti zřejmé povědomí. Nejčastější oběť spatřují v ženě, nejzávažnější formu domácího násilí vidí v psychickém a fyzickém, příčinu hledají v užívání alkoholu nebo návykových látek, finančních problémech a nezaměstnanosti. Většina dotazovaných dále odpověděla, že by oběti domácího násilí pomohla, což je pozitivní zjištění. Každý z dotazovaných respondentů však spatřuje pomoc v něčem jiném, a tak i odpovědi na to, jakým způsobem by oběti pomohli, byly různorodé. Někdo upřednostňuje promluvit si s obětí, jiný oznámit věc na orgán policie, další poskytnout přespání aj.

⁷⁹ Vlastní zdroj

Je bezpochyby podstatné, že respondenti věděli, kam se může oběť obrátit pro pomoc, přičemž nejčastější odpovědí byla policie. Zarážející však je, že již respondenti netuší, kde se na Mladoboleslavsku nachází azylový dům či intervenční centrum. Tato nevědomost však spadá především na bedra respondentů ze soukromého sektoru. Zastoupení respondentů ze složek IZS je více informováno o dané problematice, neboť právě oni přicházejí do styku s oběťmi a případně jejich pachateli. Je tedy žádoucí, aby měli více než základní povědomí a možnost pomoci. Dalším překvapivě negativním zjištěním je, že respondenti ze soukromého sektoru nemají správnou představu o tom, na jakou dobu je možné vykázat násilnou osobu z obydli.

Zjistit co je příčinou domácího násilí se provedeným výzkumem podařilo. Většina respondentů odpověděla, že příčinou domácího násilí jsou užívání alkoholu nebo návykových látek, finanční problémy a nezaměstnanost. Vše uvedené se vzájemně propojuje a doplňuje. Domácí násilí může vzniknout například kvůli alkoholismu, který může následně zapříčinit nezaměstnanost a tím způsobit finanční problémy. Příčin vzniku domácího násilí může být větší množství, avšak provedeným šetřením na Mladoboleslavsku byly jako nejčastější příčiny zjištěny již zmiňované.

Předem připravené hypotézy se potvrdit podařilo.

H - 1 Většina respondentů bude vědět, kam se může oběť domácího násilí obrátit pro pomoc.

H - 2 Většina respondentů bude ochotna nějakým způsobem pomoci v případě zjištění, že v jeho okolí dochází k domácímu násilí.

H - 3 Respondenti, kteří pracují s oběťmi, budou více informovaní o dané problematice než ti ostatní, kteří s oběťmi do styku každodenně nepřicházejí.

První hypotéza byla z výsledků dotazníkového šetření potvrzena. Většina dotazovaných respondentů na otázku s volnou odpovědí uvedla, že oběť domácího násilí se může pro pomoc obrátit na policii České republiky. Mezi další možnosti, kam se může oběť obrátit pro pomoc, uváděli linku bezpečí, intervenční centrum a soud.

Druhá hypotéza byla také potvrzena, kdy 95 % zúčastněných respondentů uvedlo, že by bylo ochotno nějakým způsobem pomoci oběti násilí.

Třetí hypotézu se také podařilo potvrdit. Základní vědomosti o problematice domácího násilí mají téměř shodně jak respondenti pracující v soukromém sektoru, tak respondenti, kteří přicházejí s oběťmi do styku téměř každý den. V otázkách podrobnějších jsou však jejich odpovědi odlišné. Respondenti ze soukromého sektoru se vyznají v základních otázkách problematiky domácího násilí, avšak otázky jako jsou vykazání, doba vykazání či kde by našli azylový dům či intervenční centrum již v povědomí nemají. Respondenti, kteří pracují s oběťmi, jsou tedy více informovaní o dané problematice než ti, kteří s oběťmi do styku každodenně nepřicházejí.

Vzhledem k závěrům, které byly zjištěny dotazníkovým šetřením, by autorka bakalářské práce navrhla opatření, které by mohlo pomoci k tomu, aby měli lidé větší představu o dané problematice. Jedná se o medializaci domácího násilí, neboť je nezbytné o tomto patologickém jevu co nejvíce hovořit veřejně. Bylo by přínosné, kdyby se v médiích objevovalo více informací o domácím násilí, jeho projevech, možnostech řešení, kontaktech na odborníky. Lidé nemají ucelenou představu o tom, jak se mohou domácímu násilí bránit a jaké mají možnosti ochrany.

4. 6 Interview

Metoda rozhovoru je nejčastější metodou získávání informací. Rozhovor může probíhat při osobním kontaktu ale i telefonické komunikaci. V bakalářské práci je upřednostněn osobní kontakt s dotazovanými, při němž vzniká možnost vysvětlení zadávaných otázek nebo odpovědí a také možnost doplňujících otázek. Ke sběru dat byla použita metoda řízeného polostandardizovaného rozhovoru. Předem bylo připraveno několik otázek, které se mohly během rozhovorů rozvést do větší hloubky.

Respondentům bylo položeno celkem 6 pevně stanovených otázek a v rámci odpovědí jim byla dána možnost rozebrat problém více do hloubky. Cílem rozhovorů bylo zjištění, k jakým problémům dochází při zpracování domácího násilí v případě, že se jedná o týrání svěřené osoby či týrání osoby žijící ve společném obydlí, které spadají do příslušnosti SKPV. Odpovědi respondentů byly zaznamenány za zachování co nejvyšší míry autenticity.

Otázky:

1. **Proč se o domácím násilí dozvídáme, až když už je situace velmi vážná?**
2. **Jaké jsou podle Vás příčiny vzniku domácího násilí?**
3. **Stává se, že oběť chce v průběhu vyšetřování věc pozastavit? (Tzv. vzít oznámení zpět)**
4. **Jaký je vztah mezi pachatelem a obětí?**
5. **Jaké nastávají problémy při prověřování a vyšetřování domácího násilí?**
6. **Co si myslíte o institutu vykázání násilné osoby?**

Odpovědi na položené otázky byly nahrávány na audiozáznam v mobilním telefonu autorky a dále byly v průběhu rozhovorů zapisovány poznámky.

Odpověď na otázku č. 1 - Proč se o domácím násilí dozvídáme, až když už je situace velmi vážná?

- **por. Mgr. Jaromíra Buldrová** – O domácím násilí se často dozvídáme až když už je situace velmi vážná, a to může být z důvodu, že většinou žena má již starší děti a ty mohou začít vnímat situaci v rodině. Když byly v mladším věku, oběť nebo-li matka se domnívala, že o násilí a špatné situaci v rodině nemají ponětí. Dále to může být z důvodu, že násilí se již výrazně zhoršilo a ohrožuje nejen hlavní oběť, ale i ostatní členy rodiny. Ve většině případů oběť věc neřeší a doufá, že se situace zlepší nebo úplně vymizí. V některých případech se o násilí dozvídáme od pedagogů ze školy, kteří si všimnou, že žák nebo student má určitý problém, který může být zapříčiněn z důvodu páchaného násilí v rodině.
- **por. Mgr. Pavel Bryxí** – Dotazovaný uvedl, že oběť s pachatelem žije již delší dobu, přičemž z počátku jeho jednání omlouvá a později se díky tomu jednání i separuje od přátel a známých, kteří mnohdy netuší, že se něco děje. Oběť pociťuje stud z odsouzení okolí a touží v lepší vývoj budoucnosti. Podstatné jsou také finanční důvody, kdy oběť není finančně samostatná a pokud hledá

pomoc, tak nemá prostředky na zajištění samostatného života (náklady na bydlení, jídlo, ošacení).

Odpověď na otázku č. 2 - Jaké jsou podle Vás příčiny vzniku domácího násilí?

- **por. Mgr. Jaromíra Buldrová** – Příčinami vzniku domácího násilí a následně případného týrání je především ze 70 % sociálně slabá rodina, která žije ze sociálních dávek. Současně s tím to je spojeno užívání alkoholu a v některých případech i návykových látek.
- **por. Mgr. Pavel Bryxí** – V mnohých případech je počátek v tom, že pachatel nadměrně požívá alkoholické nápoje (či jiné omamné látky), kdy se pod vlivem alkoholu stává agresivnějším a žárlivějším partnerem.

Odpověď na otázku č. 3 - Stává se, že oběť chce v průběhu vyšetřování věc pozastavit? (Tzv. vzít oznámení zpět)

- **por. Mgr. Jaromíra Buldrová** – Pozastavení věci ze strany oběti se stává velice často a to z důvodu, že celý proces je složitý pro oběť zdlouhavý. Oběť chce situaci vyřešit hned a mít od násilné osoby klid. V případech trestného činu týrání osoby žijící ve společné domácnosti není možné vzít souhlas s trestním stíháním zpět. O tomto je vždy oběť důrazně poučena.
- **por. Mgr. Pavel Bryxí** – Tato situace se skutečně stává a to z důvodu, že většinou oběť chce, aby pachatel ve svém jednání přestal, mnohdy žádá, aby byl pachatel vykázán z bytu a nemohl se přiblížit k její osobě, což se v průběhu přípravného řízení dá zařídit. Samotný průběh několika důkazních břemen, spočívající v opakovaném výslechu oběti (dle ustanovení § 158/6 tr. řádu, později v pozici svědka a dále v řízení před soudem), je pro oběť značně vyčerpávající a zdlouhavý, tudíž i odrazující a mnohdy potřebují mít pouze klid, který by jim zajistilo i možné nedání souhlasu s trestním stíháním pachatele. U trestného činu – Týrání osoby žijící ve společném obydlí, se nevyžaduje souhlas oběti s trestním stíháním pachatele.

Odpověď na otázku č. 4 - Jaký je vztah mezi pachatelem a obětí?

- **por. Mgr. Jaromíra Buldrová** – Ve většině případů se jedná o muže a ženu, kteří spolu mají děti. Žena je často finančně závislá na muži, a proto snáší jeho násilnické chování.
- **por. Mgr. Pavel Brxí** – Vztah mezi pachatelem a obětí bývá většinou partnerský (manželé, milenci) či příbuzenský (nejčastěji matka a syn).

Odpověď na otázku č. 5 - Jaké nastávají problémy při prověřování a vyšetřování domácího násilí?

- **por. Mgr. Jaromíra Buldrová** – U vyšetřování dochází k problémům, že oběť mění své nálady. Při oznámení je zkroušená, smutná a potřebuje pomoc. Při opětovném výslechu na protokol o výslechu svědka, který probíhá zpravidla za několik dní, se oběť chová již jinak. Násilná osoba byla ze společného obydlí vykázána a oběť následně situaci bagatelizuje, jelikož si uvědomí, že ji nemá kdo živit, nemá dostatek finančních prostředků, péči o několik dětí nezvládá.
- **por. Mgr. Pavel Bryxí** – Mezi problémy uvedl, že patří časová posloupnost, dlouhodobost a důkazní nouze (neexistují lékařské zprávy o zranění oběti, žádní svědci, kteří by přímo viděli fyzické či jiné psychické násilí – většinou to probíhá tzv. za zdí, za dveřmi beze svědků). Zde je nutné vyžadovat znalecké posudky na věrohodnost oběti (psycholog) se zaměřením na syndrom týrané osoby.

Odpověď na otázku č. 6 - Co si myslíte o institutu vykázání násilné osoby?

- **por. Mgr. Jaromíra Buldrová** – Institut vykázání je dobrá věc. Oběť má v délce deseti dnů dostatek času, aby si sbalila své věci, našla si nové bydlení. V této době také může požádat u soudu o předběžné opatření, aby byla doba vykázání prodloužena. V případě, že oběť tuto možnost nevyužije, je to známka toho, že násilí nebylo zřejmě tak závažné.
- **por. Mgr. Pavel Bryxí** – Vykázání násilné osoby je pomocná forma, jak okamžitě tzv. na chvíli ulevit oběti. Por. Bryxí uvedl, že s tímto institutem souhlasí pouze v odůvodněných a prokázaných případech. Jedná se o jistý zásah do práv a svobod člověka.

4.7 Zhodnocení rozhovorů

Na základě získaných odpovědí z řízených rozhovorů lze konstatovat, že z vyšetřovaných případů násilného jednání jsou řešeny častěji partnerské vztahy než ty příbuzenské, kdy oběťmi jsou převážně ženy, které nemají dostatečné finanční zajištění. Z toho důvodu také setrvávají ve vztahu a snášejí násilné jednání. Po určité době si na situaci zvyknou a plně se jí poddají, bez potřeby situaci řešit. Samotným spouštěčem násilného jednání bývá alkohol či jiné návykové látky. Je známo, že alkohol zvyšuje u jedinců riziko páchaní protiprávního jednání, přičemž tito se posilňují, aby měli větší kuráž.

Často dochází k pozastavování trestního řízení, neboť oběť nezvládne finanční situaci a potřebuje návrat pachatele, který je pro rodinu hlavním zdrojem příjmu. Autorka práce se domnívá, že k takovým situacím by mělo docházet pouze výjimečně. Když už je protiprávní jednání zjištěno a je evidentní, že osoba potřebuje pomoci po finanční stránce, není žádoucí pozastavení situace. Je naopak nezbytné pomoci oběti v oblasti, kvůli které je ochotna situaci přestat řešit. Je zapotřebí poskytnout oběti možnost nového života, což nese i potřebu základního finančního zajištění. Je velice přínosné, že u trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí souhlas oběti k trestnímu stíhání není zapotřebí a nemůže být tedy vzat zpět.

Dále bylo zjištěno, že v rámci vyšetřování násilného jednání dochází ke komplikacím jako u každého složitějšího případu, tedy že věc je zdlouhavá a je zapotřebí opakovaných výpovědí, kdy dochází k tomu, že lidé zapomínají nebo situaci s odstupem času vnímají jinak a jejich výpovědi se ne zcela shodují s tím, co již vypověděli. Další komplikací bývá nedostatek důkazů, které by v případě jejich výskytu pomohly rychleji věc ukončit. U této problematiky jsou brány jako důkazy mimo jiné lékařské zprávy, které říkají, jaké zranění oběť měla, jak často vyhledávala lékařské ošetření, zda byla nutná její hospitalizace, aj. Dalším důkazním materiálem jsou výpovědi svědků, neboť jejich absencí je problematické se o násilí dozvědět, ale také jej prokázat. V současné době se společnost uzavírá do sebe, v důsledku čehož ignoruje patologické jevy týkající se jednotlivců.

Vykázání násilné osoby se jeví jako přínosné a potřebné. Avšak řeší pouze aktuální situaci, neboť jak bylo zjištěno z rozhovorů, sama oběť si většinou uvědomí, že sama situaci nezvládne a po ukončení 10 ti denního zákazu styku začne s násilnou

osobou vztah nanovo. Hlavní roli hrají finance, přičemž v případě, že jich má oběť nedostatek, souhlasí s návratem násilníka do rodiny. Vykázání by mělo být prováděno v opodstatněných případech a nemělo by být zneužíváno. Nemělo by se hledat domácí násilí tam, kde není, a hojně vykazovat násilné osoby z obydlí a naopak by se nemělo přehlédnout domácí násilí, tam kde k němu skutečně dochází.

Hlavní příčinou páchaní násilí v rodinách na Mladoboleslavsku je bezesporu užívání alkoholu a návykových látek s kombinací finančních problémů.

ZÁVĚR

Bakalářská práce pojednávala o domácím násilí a jejím cílem bylo zjistit příčiny vzniku domácího násilí na Mladoboleslavsku. Práce byla rozdělena na část teoretickou a praktickou. V první teoretické části byla zpracována ucelená charakteristika základních pojmů souvisejících s daným tématem, pojem domácí násilí, druhy domácího násilí, znaky domácího násilí, fáze domácího násilí, násilná a ohrožená osoba, dále týrání svěřené osoby, týrání osoby žijící ve společném obydlí, přestupky proti občanskému soužití. Problematika domácího násilí byla strukturovaně rozebrána a vysvětlena. Teoretická východiska byla následně aplikována v praktické části práce, v níž bylo vycházeno především z několikaleté praxe autorky u Policie České republiky.

Praktická část bakalářské práce se zabývala vyhodnocením názoru a postoje veřejnosti k domácímu násilí i jeho příčinami, prostřednictvím zpracovaného dotazníku, který vyplnilo celkem 60 respondentů. Jejich odpovědi byly zaznamenány do grafů a tabulek. Cíle, které si autorka bakalářské práce v úvodu zvolila, byly splněny, k čemuž dopomohla spolupráce s pracovníky SKPV MB – por. Mgr. Jaromírou Buldrou a por. Mgr. Pavlem Bryxím. Dále byly velice přínosné informace získané z dotazníkového šetření, čímž byly potvrzeny všechny tři hypotézy zadané autorkou práce. Bylo potvrzeno, že lidé pracující v zaměstnání se zaměřením na pomoc druhým, jsou o problematice domácího násilí lépe informováni a jsou také lépe schopni pomoci oběti násilí než ti ostatní.

Do přílohy bakalářské práce byl vložen vzor metodiky SARA DN, který je užíván příslušníky PČR, coby pomůcka pro správnou kvalifikaci domácího násilí. Autorka zastává názor, že bakalářská práce obohatí proces transparency jednání s oběťmi domácího násilí, neboť je velmi důležité předejít dalšímu zraňování oběti na těle i duši. Je třeba zmínit, že podpora a pochopení je prvním krokem k pomoci.

Žít v násilí psychickém či fyzickém v žádném případě není ku prospěchu ohrožené osobě ani jejím blízkým. Dnešní oběť doufá v lepší vývoj budoucnosti, proto v narušeném vztahu zpravidla pokračuje. Ovšem již si plně neuvědomuje, že tím ubližuje nejen sobě, ale i lidem v okolí, což se odráží ve všech aspektech jejího společenského života.

„Domácí násilí, které obvykle začíná drobnějšími výpady a útoky násilné osoby, může přerůst do nekontrolované agrese vedené vůči ohrožené oběti. Vzhledem k tomu, že k násilí dochází na soukromé půdě, eventuálně jinde v ústraní, kam nedosahuje veřejná kontrola, oběť je v průběhu napadání izolována od možností jakékoli pomoci zvenčí a následkem toho dochází k silné traumatizaci oběti.“⁸⁰

Je nezbytné uvést, že z hlediska Policie České republiky je nedostačující, aby byli vysíláni na kurzy o problematice domácího násilí a provádění vykazání pouze zpracovatelé, kteří se již danou problematiku zabývají. Je žádoucí, aby především policisté vyskytující se v přímém výkonu tedy „na ulici“, měli také dostatek školicích programů, neboť oni jsou ti první, kteří přicházejí s obětí a pachatelem do kontaktu a následně se podílejí na zhodnocení případu a provedení jednotlivých kroků. Zpracovatelé mají dostatek času si věc vyhodnotit a nemusejí věc řešit z minuty na minutu. Situace na místě je mnohdy pro policisty psychicky i fyzicky náročná. Aby nedocházelo k jejich chybnému úsudku, je především důležitá zkušenost policistů, kterou získají praxí či radami od zkušenějších policistů a dále odbornými školicími programy. Kvůli špatnému zhodnocení situace na místě, může dojít k pokračování útoků ze strany pachatele, což může vést až k fatálním následkům v podobě smrti ohrožené osoby.

⁸⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Vybrané výzkumy a teorie domácího násilí. Policista*. 2002, č. 7, s. 18-21.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BEDNÁŘOVÁ, Z. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha : Acorus, 2009. 92 s. ISBN 978-802-5454-220.
2. BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. 1. vyd. Brno : Computer Press, 2008. 176 s. ISBN 978-802-5117-866.
3. CONWAY, H., MANDELÍKOVÁ, J. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha : Albatros, 2007. 158 s. ISBN 978-800-0015-507.
4. ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd. Praha : Grada, 2008. 150 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.
5. ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 1. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. 431 s. ISBN 80-86473-86-4.
6. ČÍRTKOVÁ, L. *Vybrané výzkumy a teorie domácího násilí*. *Policista*. 2002, č. 7. ISSN 1211-7943.
7. KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha : PA ČR, 2007. 60 s. ISBN 978-80-7251-241-6.
8. LEVOVÁ, J. *Metodika pro práci s cizinci žijícími v České republice, kteří jsou ohroženi domácím násilím*. 1. vyd. Brno : Spondea při ČČK Brno, 2010. 167 s. ISBN 978-80-254-8499-9.
9. MADAR, Z., *Slovník českého práva*. 3. rozš. a podstatně přeprac. vyd. Praha : Linde, 2002. 843 s. ISBN 978-807-2013-777.
10. MARTINKOVÁ, M., SLAVĚTÍNSKÝ, V., VLACH, J. *Vybrané problémy z oblasti domácího násilí v ČR*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2014. 127 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-139-4.

11. MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1. Vyd. Praha : Grada, 2006. 332 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.
12. Příručka pro policii ČR a městskou policii. *Co je domácí násilí?* Praha : proFem o. p. s., 2005, 23 s. ISBN 80-903626-2-1.
13. SCHWARTZ, D. *Týraná: Příběh ženy, která čelila domácímu násilí*. Praha : Portál, 2012. 245 s. ISBN 978-80-262-0078-9.
14. STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava : Key Publishing, 2009. 91 s. ISBN 978-807-4180-200.
15. ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha : Portál, 2011. 186 s. ISBN 9788073676902.
16. SPOUSTOVÁ, I., *Příručka pro policii ČR a městskou policii: Jak jednat s oběťmi a pachateli?* Praha : proFem o.p.s., 2005. ISBN 80-903626-2-1.
17. ŠUSTEROVÁ, M., *Systém ochrany před domácím násilím v České republice, Rakousku, Itálii a Velké Británii*. 1. vydání. Praha : Příspěvková organizace hl. m. Prahy CSSP, 2014. 79 s.

Elektronické zdroje

1. Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 10. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>>.
2. Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 4. ledna 2016]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/trestni-zakonik-tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli-199>>.
3. Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 20. ledna 2016]. Dostupné z WWW: < <http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/tyrani-osoby-zijici-ve-spolecnem-obydli/>>.
4. Domácí násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 20. ledna 2016]. Dostupné z WWW: < <http://www.domacinasili.cz/pomahajici-profesionalove/odhad-rizika-hrozby/>>.

5. Domáci násilí. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 29. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <www.domacinasili.cz/nasilne-osoby/zatim-vime-vic-o-ohrozenych-osobach>.
6. Domáci násilí: co je domácí násilí. *Rosa pomáháme ženám* [online]. 2014 [cit. 30. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/>>.
7. Dona linka: *Pomoc obětem domácího násilí.* [online]. 2007 [cit. 1. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/domaci-nasili/zakladni-informace/>>.
8. Dona linka. *Bílý kruh bezpečí o.s.* [online]. 2007 [cit. 6. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>>.
9. Epravo. *Sbírka zákonů, judikatura, právo.* [online]. 2001 [cit. 20. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/prestuepek-navrhovy-prestuepek-a-zahajeni-prestupkoveho-rizeni-8007.html>>.
10. Epravo. *Sbírka zákonů, judikatura, právo.* [online]. 2001 [cit. 20. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/tyrani-sverene-osoby-33197.html>>.
11. Koordona. *Druhy domácího násilí.* [online]. 2007 [cit. 15. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html>>.
12. Bílý kruh bezpečí. *Oběti trestných činů.* [online]. 2016 [cit. 20. listopadu 2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/tyrani-sverene-osoby/>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon ze dne 08. prosince 1961. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1961. částka 65, s. 511.
2. ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích ze dne 17. května 1990. In *Sbírka zákonů*. Česká a Slovenská federativní republika. 1990. částka 35, s. 840.

3. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2008. částka 91, s. 4155.
4. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ze dne 8. ledna 2009. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009. částka 11, s. 464.

SEZNAM ZKRATEK

IZS – Integrovaný záchranný systém

PČR – Policie České republiky

SARA DN - Diagnostická metoda, (*Spousal Assault Risk Assessment*)

SKPV MB – Služba kriminální policie a vyšetřování Mladá Boleslav

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tab. č. 1 - Zastoupení respondentů podle věku

Tab. č. 2 – Zastoupení respondentů podle pohlaví

Tab. č. 3 – Zastoupení respondentů podle vzdělání

Tab. č. 4 – Zastoupení respondentů podle zaměstnání

Tab. č. 5 – Děti v rodině respondentů

Tab. č. 6 - Nejčastější oběť násilí

Tab. č. 7 - Máte nebo měl jste ve svém okolí osobu, o které se domníváte/domníval jste se, že je/byla obětí násilí?

Tab. č. 8 – Pomohl/a byste v případě potřeby oběti násilí?

Tab. č. 9 - Jakým způsobem byste oběti násilí pomohl?

Tab. č. 10 – Příčiny domácího násilí v rodině

Tab. č. 11 - Nejzávažnější forma domácího násilí

Tab. č. 12 – Co znamená vykázaní?

Tab. č. 13 – Na jakou dobu je vykázaní?

Tab. č. 14 - Víte, kam se mohou oběti násilí obrátit pro pomoc?

Tab. č. 15 - Víte, kde naleznete na Mladoboleslavsku azyl. dům či inter. centrum?

Graf č. 1 - Zastoupení respondentů podle věku

Graf č. 2 - Zastoupení respondentů podle pohlaví

Graf č. 3 – Zastoupení respondentů podle vzdělání

Graf č. 4 - Zastoupení respondentů podle zaměstnání

Graf č. 5 – Děti v rodině respondentů

Graf č. 6 - Nejčastější oběť násilí

Graf č. 7 - Máte nebo měl jste ve svém okolí osobu, o které se domníváte/domníval jste se, že je/byla obětí násilí?

Graf č. 8 – Pomohl/a byste v případě potřeby oběti násilí?

Graf č. 9 - Jakým způsobem byste oběti násilí pomohl?

Graf č. 10 - Příčiny domácího násilí v rodině

Graf č. 11 - Nejzávažnější forma domácího násilí

Graf č. 12 – Co znamená vykázaní?

Graf č. 13 – Na jakou dobu je vykázaní?

Graf č. 14 - Víte, kam se mohou oběti násilí obrátit pro pomoc?

Graf č. 15 - Víte, kde naleznete na Mladoboleslavsku azyl. dům či inter. centrum?

PŘÍLOHY

Příloha I Dotazník

Příloha II SARA DN

Příloha I

Dotazník

Vážení, obdrželi jste dotazník, který je součástí mého výzkumu zaměřeného na zjištění informovanosti lidí o problematice domácího násilí a jejich schopnost poskytnout obětem pomoc. Ze získaných odpovědí v dotazníku bude dále posuzováno, co zapříčiňuje vznik násilí v rodině. Dále se bude dotazník zabývat odpovědí na otázku, zda má pracovní zařazení vliv na schopnost ve stejné míře odhalit projevy domácího násilí.

Dotazník je anonymní, tedy neuvádějte své jméno ani jej nepodepisujte. Na položené otázky prosím odpovídejte pravdivě. Své odpovědi zakroužkujte. U některých otázek je možné označit více odpovědí. V případě volné odpovědi, Vás žádám o její vepsání.

1. Váš věk:

- a) 18-25 b) 26-35 c) 36-50 d) 51 a více

2. Vaše pohlaví:

- a) žena b) muž

3. Vaše vzdělání

- a) základní b) střední odborné (vyučen)
b) c) střední s maturitou d) vysokoškolské

4. Vaše zaměstnání

- a) složky IZS b) soukromý sektor

5. Máte v rodině děti

- a) Ano b) Ne

6. Kdo si myslíte, že je nejčastější obětí násilí?

- a) Žena b) Muž
c) Dítě d) Senior

7. Máte nebo měl jste ve svém okolí osobu, o které se domníváte/domníval jste se, že je/ byla obětí násilí?

- a) Ano b) Ne c) Nevím

8. Pomohl/a byste v případě potřeby oběti násilí?

- a) Ano b) Ne

9. Jakým způsobem byste oběti násilí pomohl?

- a) posktnout přespání
b) doprovod na policii
c) informovat policii bez souhlasu oběti
d) vyslechnout
e) promluvit si s násilníkem
f) nepletl bych se do toho

10. Co si myslíte, že zapříčiňuje násilí v rodině?

- a) alkohol + drogy
- b) finanční problémy
- c) nevlastní rodič
- d) nezaměstnanost

11. Jaké násilí je podle vás nejzávažnější?

- a) psychické násilí
- b) fyzické násilí
- c) emociální
- d) sociální
- e) ekonomické
- f) sexuální

12. Co znamená vykázaní?

Vaše
odpověď:.....
.....
.....

13. Na jakou dobu je vykázaní?

- a) 7 dnů
- b) 10 dnů
- c) 15 dnů

d) 30 dnů

14. Víte, kam se mohou oběti násilí obrátit pro pomoc?

Vaše

odpověď.....
.....
.....

15. Víte, kde naleznete na Mladoboleslavsku azyl. dům či inter. centrum?

Vaše odpověď:

.....
.....
.....

Děkuji za vyplnění mého dotazníku.

sara dn
pomůcka pro policisty

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptejte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PČR, na úrazy apod.*
- 2) ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptejte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůžek.*
- 3) JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLÍ** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácími násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptejte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) NEVĚŘEJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptejte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUCÍHO DN

V případě, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvukový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahu. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohroženou osobu.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PČR
- po 1. 1. 2007 zvažte „vykázání“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporučte azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- poučte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte OSPOD o dětech v rodině
- předejte ohrožené osobě kontakt na DONA linku

Tento dokument vydává Bílý kruh bezpečí, o.s. v rámci projektu „Regionální podpora informovanosti o neustupující úloze pomoci obětem domácího násilí“, projekt spolufinancuje Evropská unie a státní rozpočet České republiky.

sara dn

3x5 otázek
na rizikové faktory

ODDÍL 1

NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBĚ

- 1) Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů
- 4) Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ

- 1) Dopouští se obecné kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) Má násilná osoba problémy s toxikomanii a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech
- 5) Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobraně chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?**
– riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou
- 4) Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obsluhovaností
- 5) Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

www.donalinka.cz – www.bkb.cz – www.domacinasilii.cz

Copyright © 2005 P. R. Kropp, S. D. Hart & H. Beffrage – Copyright © 2006 Bílý kruh bezpečí, o.s.
Kopírování, reprodukce a opětovný přenos jakýmkoli způsobem jsou zakázány mezinárodním právem.